NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library Bibliothèque Nationale
NEWSPAPER SECTION JOURNAUX

B103/C123/1

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

Nr. 30 (1641) 1981 | NELJAPÄEVAL, 13. AUGUSTIL — THURSDAY, AUGUST 13 | XXXII aastakäik

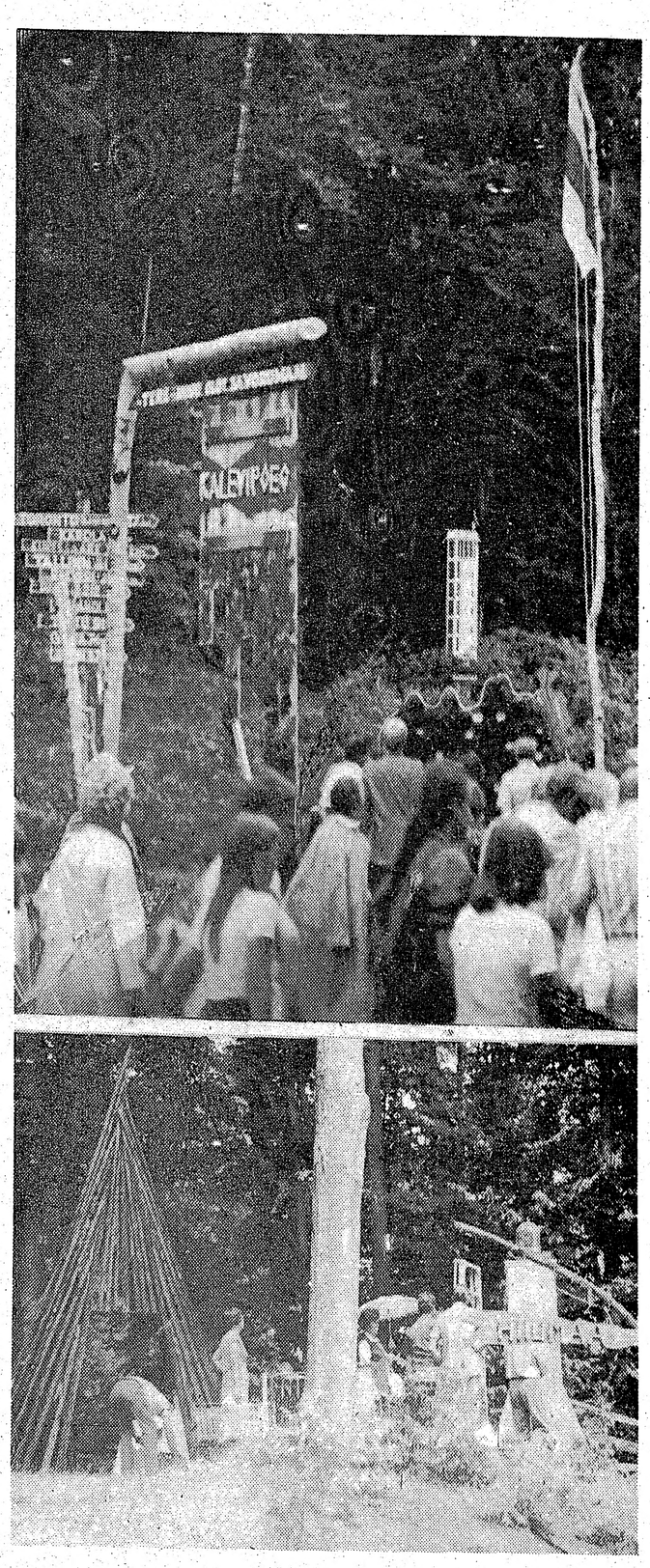

Maakondi iseloomustavaid ehitusi Killamängudel. Üleval: Värav Võrumaale teetähise, Võrumaa kaardi ja tagapõhjal Munamäe vaatetorniga. All: Hiiumaa.
Foto: O. Haamer

Pärast mitmetunnilist vihmasadu hilinemisega alanud Killamängude õhtune kava kulges sujuvalt. Pildil osa külalistest.
Foto — O. Haamer

KILLAMÄNGUD VIHMASAJUS

Vaatamata ajutisele tihedale vihmasajule, õnnestusid Killamängud üle ootuste hästi. Varahommikust hilisõhtuni veeresid autod läbi killaväravate Moonstone parkimisplatsile ja müüdi umbes 1000 pääset. Tegelikud killamängud jäid aga vihma tõttu täiesti pidamata. Üldine meeleolu oli sellele vaatamata ülev ja üritust iseloomustas sõbralik ja üksmeelne vaim, nii erinevate maakondade kui ka põlvkondade vahel.

Rohkelt oli tegutsemas noori, kes tava kohaste „parkimisplatsi lõbustuste" asemel eelistasid seekord võrkpallivõistlusi. Kõige nooremad külalised oli 4-kuune Robert Trei ja 7½-kuune Hillar Agur. Esindatud olid küll vist arvukalt kõik aastakäigud ja meie traditsioonilist „vanad—noored" terminoloogiat siin küll kuidagi moodi kasutada ei saanud.

AVAMINE

Pidustused algasid kell 12.20, kui skautide orkestri helide saatel meie tähtsamad külalised „Tallinnasse" juhiti. Väliskülalistest olid kohal Moonstone vallavanem Ingram Amos ja Simcoe parlamendiliige Allan G. McLean abikaasaga.

„O Canadale" järgnes Anne Tüllilt tere tulemast II Killamängudele ja ettepanek austada I Killamängude esimeest Robert Kreemi aplausiga. Järgnes avasõna Killamängude esimehelt Johannes Vihmalt, kes eriliselt rõhutas vajadust meenutada „oma kaugeid mahajäänud kodupaikasid, kuhu jäid meie kõige ilusamad nooruspäevad, töö, võitlused ja mälestused... Tahame uuele generatsioonile edasi anda ja nende teadvusse viia oma vanemate kodu ja sünnikohtade mõistmise koos nende traditsioonide ja kommetega, et seda säilitada au ja uhkusega igas eesti kodus... tahame öelda kõigile, koguge, säilitage, arendage ja kasutage eesti rahvuskultuuri igas kodus."

Vaimulik osa algas koraaliga „Issand Sa hämaral ajal...", millele järgnes lühike jutlus piiskop Karl Raudsepp'alt, kes oli oma kõne aluseks valinud Taaveti laulu 8. peatükist 4—7 salmini. Ta iseloomustas kahte liiki inimesi — ühed kes jooksevad elus, tagaajades vara, au, haridust ja edu, aga vaatavad alla, ega tea, kes nad on ja mis neid ootab ees.. „Nad kõnelevad inimese arenemisest miljoneid aastaid tagasi, nad räägivad sellest, mida nad ei tea. Teised jooksevad ja vaatavad ülesse. Nad teavad, et inimese tarkus on piiratud ja nende töö ei lõpe mitte prügikastis... Nad teavad kes nad on ja kuhu nad lähevad ja mis neid ees ootab. Taevas ei ole prügikasti. Seal on tõde — oli, on ja jääb", lõpetas hea kõnemees oma lühikese ja õpetliku võrdluse.

Lühikesele palvusele järgnes aupeakonsul Ilmar Heinsoo tervitus, mis võibolla andis kõige selgema pildi, mida Killamängude külastaja silm sai näha. Ta alustas ja lõpetas oma kõne Bernhard Kangro värsiridadega: „Ei ole need mu enese viisid, mis kõlavad täna mu suus. Koduvainul ju sajandeid kõnnib ja laulab, pärg juustel mu muus." „Maakondliku omapära esile manamise kaudu loome mõttelise sideme kaugete koduvainudega, kus aastasadu ja tuhandeid on laulnud ja tantsinud ja töötanud eesti sugu. Sellel rikkal rahvuslikul koduvainude pärandil põhineb eestluse püsimise võti niihästi allasurutud kodurahva kui ka maailma laialipaisatud eestlaste juures. Kui meie täna siin kanada eestlaste maakondlikel mängudel — Killamängudel meenutame je esitame oma rahvavaramu kilde erinevatest kodumaa nurkadest, siis teenime meie tegelikult kahte suurt ja olulist eesmärki: rahvusliku ühtekuuluvuse süvendamist ja eestluse kultuurilist püsimist. Ja veel rohkemgi — oma rahvusliku pärandi viljelemise kaudu süvendame oma ühist usku ja veendumust Eesti rahva paremasse homsesse... Just nagu Vargamäe Tammsaare peale ränku katsumusi, sisemist heitlust lõpuks võis ütelda „nüüd ma tean, et ma olen õige asja eest seisnud", nõnda võite ka teie täna, meie ühisel toetusel tunda ja tõdeda: meie oleme õiget ja head eesti asja ajanud ja teinud eestluse tuleviku huvides..."

Ametlik avamine lõppes Eesti hümniga.

MAAKONDADE KÜLASTAMINE

Algas maakondade külastamine, sekka sobivat muusikat, teateid ja huumorit Tallinn—Tartu—Türi „raadiojaamast", mida vahendas Vello Salo. Enamus maakondadest pidas mingisugust müügilauda, kust võis saada maakondade erinevaid jooke ja toite. Kuid ei puudunud ka eht kanada „kuumad koerad" ja hea oakohv.

Rohkelt oli miniatüür-ehitusi, mis iseloomustasid erinevaid maakondi. Valgamaal oli ehitatud täpne koopia Eesti—Läti piirist, kus teispool piiri võis näha ka Läti lippu. Võrumaal Munamäe torn oli miniatüür tornist nii nagu ta tänapäeval tegelikult on. Saaremaal loomulikult tuulik ja tuletorn. Pärnumaal purjed mastiga ja Hiiumaal majak. Saaremaa metsades kukkus kägu ja kuulda oli ka teiste lindude hääli. Toiduvarast pakuti tasuta ainult Saaremaal, et meenutada Saaremaa külalislahkust, kus külalisele anti alati tasuta piibutäis tubakat ja kõhutäis süüa. Tasuta kohvi sai Hiiumaal. Rahvatoitudest oli rikkalikult saadaval Mulgimaal kama, haput piima, mulgi korpe ja mulgi sima. Saaremaal paguti „nott'i", mida söödi külma kartuliga.

Maakonna kaardid olid igas maakonnas. Esile tuleks tõsta Järvamaa kaart, kuhu olid kohanimedele lisaks märgitud ka tähtsamad ajaloolised sündmused. Samuti oli huvitav Järvamaa väljapanek Tammsaare elust ja tööst.

Erilist tähelepanu äratas pärnakate „Kihnu pulm" pildis.

Maakondade külastusajal oli kuulda laulu Saaremaalt ja „riigi ringhääling" andis edasi päevakohaseid teateid, muusikat ja sekka lopsakat huumorit.

Spordiplatsil käis võrkpalli võistlus Hiiu ja Tartu vahel, mida jälgisid nii noored kui natuke vanemad. Tsööriplatsil esinesid „Ritmika"

(Järg. lk. 8)

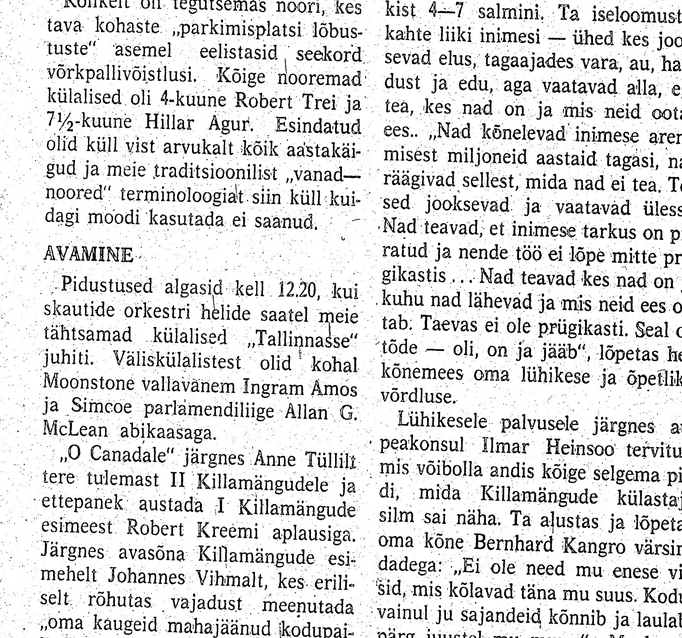

„Uhti, uhti uhkesti, viisk läks Tartust Viljandi... ja praks — sillakene katki läks... põis aga naeris ha ha haa... kuni — lõhki käis."
Foto — O. Haamer

POSTISTREIK LÕPPES

Kuus nädalat kestnud postistreik Kanadas lõppes nädala algul. Üle 80% postiametnikest hääletas kokkuleppe poolt, mis annab neile peaaegu kõik mis sooviti: 26% palgalisa kahe aasta jooksul ja 17 nädalat tasulist sünnituspuhkust (93% palgast), mis oli raskemaks takistuseks kokkuleppe saavutamisel, kuna sama hakkavad tahtma ka teised riigiametnikud. Ainult nõuti 1 12-endast tasulisest puhkepäevas. (2. jaanuar) tuli postiametnikel loobuda ja 4 nädalat puhkust saavad pärast 8 aastat töötamist, mitte pärast viit nagu sooviti.

Majandusringkondadest märgitakse, et kuna valitsus rahuldas peaaegu kõik ametiühingu nõuded, oleks streik, mis ärimeestele tekitas sadu miljoneid kahjusid, võinuks ära jääda. Soovitatakse ka postiteenistujatelt streigiõiguse äravõtmist.

☆

Postistreigi lõppedes hakkas „Meie Elu" taas normaalselt ilmuma ja postitati kolmapäeval nagu tavaliselt. Samuti postitati streigi tõttu seisma jäänud eelmised lehed. Kuna postiliikluse normaalseks muutumine võtab mõne päeva aega, võib lehe kättesaamine hilineda.

USA lõpetas lennuliikluse Kanada õhuruumis

USA lõpetas lennuliikluse Kanada õhuruumis kuna õhuliikluse juhid Kanada lennuväljadel seda boikoteerivad. USA lennuliikluse juhid alustasid seadusevastast streiki ja vallandati president Reagani korraldusel. Osa juhte vahistati ja ametiühingule määrati kõrged rahatrahvid. Rahvusvaheline lennujuhtide ametiühigute liit reageeris boikotiga, millega ühinesid Norra, Soome ja mitmed teiste maade ametiühingud. Ka Kanada lennuliikluse juhid keeldusid juhtimast USA lennukeid, mis tekitas nädala algul segadusi lennuväljadel. Nad põhjendavad oma otsust näidetega, et streigi tõttu lennuliiklus USA osas on ohtlik. USA siiski on hoidnud käigus 75% oma lennuliiklusest ja valitsus ei ole andnud järele. Riigiametnikel on USA-s keelatud streikida.

Rahvas pooldab president Reaganit

Meeleoluuurimine USA-s on selgitanud, et rahvas valdavas enamuses pooldab seda kuidas president Reagan suhtus õhuliikluse kontrollijate streiki. Ollakse kindlalt veendunud, et rahva teeninduse alal streike ei või esineda. 44% küsitletuist on avaldanud arvamist, et teenistusest vallandatud kontrollijaid võiks uuesti tööle võtta pärast seda, kui streik on lõpetatud.

Lennukontrollijad Kanadas, Prantsusmaal ja Uus-Meremaal toetavad USA lennukite liikluse kontrollijaid. Kanada lennuliikluse kontrollijatest 3 on selle eest distsiplinaarselt karistatud. Lennuliiklus USA õhuruumis on seni teostunud ilma eriliste häireteta.

Neutron-pomm USA-le

President Reagan tegi korralduse neutron-pommi valmistamiseks, et suurendada USA võitlusvõimet. Tema otsus on kutsunud esile terava kriitika Moskva poolt ja mitmes Euroopa riigis. President Reagan selle kohta andnud oma seletuse, et teistel maadel ei ole midagi ütelda selle kohta, kuidas ta oma kaitset kavatseb tugevamaks muuta.

Nädalakroonika

KANADA VALIJAD EELISTAVAD LIBERAALE

☆ **Vaatamata süvenevale majanduskriisile eelistavad Kanada valijad võimul olevat liberaalide erakonda. Viimase „Gallupi" järgi 44% annaks oma hääled liberalidele, 37% konservatiividele ja 18% uusdemokraatidele (NDP). Liberaalide pooldajaid on täpselt sama palju kui 1980. a. valimistel, NDP on kaotanud 2% ja konservatiivid saanud juurde 4%. Küsitletudest 28% ei vastanud.**

☆ Du Pont tuli võitjaks kolme suurettevõtte „sõjas" õlikompanii Conco Inc. ülevõtmiseks USA-s. Möödunud nädalal Du Pont oli ostnud 55% Conco aktsiatest. Ülepakkumistega võitlesid veel Mobil Oil ja Kanada Seagram Co., kes sai osta vaid 18% aktsiatest.

☆ **Enam kui pool miljonit Ateena elanikku põgenes oma kodudest tule eest, mis süüdati parempoolsete terroristide poolt, kes nõudsid amnestiat vangistatud huntale. Tulekahi oli suurem mis kunagi olnud Kreekas.**

☆ Kanadas on suur puudus ärijuhtidest ja raamatupidajatest. Majandusalal lõpetajatest ülikoolides ei piisa vabade kohtade täitmiseks.

☆ **Paavst John Paul II oli teine ja viimane operatsioon, mis kestis ainult 45 minutit ja õnnestus hästi. Sellega loodetakse, et püha isa paraneb täielikult ja võib jatkata oma tegevust paavstina.**

☆ CIA praegune direktor William Casey sai oma kõrge koha teenete eest, sest ta oli Ronald Reagani kampaania juhte| Kuid tal on suured raskused. Ta kogemused vastuluure alal olid pärit Teise maailmasõja ajast, kus ta töötas rahvussotsialistliku Saksamaa vastu ja koos kommunistidest vastupanu liikumisega. Nüüd tuleb tal aga töötada kommunistide vastu. Kongressi vastav komitee on uurimas tema tegevust börsimaaklerina ja on leidnud, et see polnud veatu. On tekkinud kohtuprotsesse tema vastu. Arvatakse, et on ainult aja küsimus, millal ta saab hundipassi. Tema järglasena nimetatakse admiral Inmanni.

☆ **Ameeriklasi häirivad kaks mitte rõõmustavat sündmust. Mitte ainult liiduvalitsuse võlakoorem ei ületa triljoni dollarit, vaid interesti määr ületab 100 miljardi dollarit, mis tuleb välja maksta.**

☆ Liibüa kontroversiaalne ja terroriste toetav juht Muammar Quadhafi on leidnud, et ta on valmistanud liiga palju tüli ja teinud omale rohkesti vaenlasi isegi Aafrika riikide peres ja ta on võtnud leplikuma kursi ning on valmis leppima Egiptuse president A. Sadatiga.

☆ **Pärast Ottawa, Montebello 7-me konverentsi märgitakse Washingtonist, et Briti peaminister M. Thatcher oli kõige meeldivam osavõtja ja Lääne Saksamaa kantsler H. Schmidt kõige kehvem partner. Kuigi suurt ei peeta Washingtonis lugu ka Kanada peaminister P. E. Trudeau'st. Kuid üllatavalt ja suurepäraselt toetas Ronald Reagani kommunismivastast poliitikat uus Prantsusmaa sotsialistist president F. Mitterrand. Itaalia peaminister Spadolini oli otsustamatu.**

★ Kanada dollari väärtus langeb järjekindlalt ja valitsuse valuutareservid on lõpukorral. Nõuti, et peaminister P. E. Trudeu peaks oma puhkuse Aafrikas lõpetama ja dollari päästmiseks tuleks midagi ette võtta.

☆ **Toronto Star jätkab ägedat kampaaniat mitmete Toronto juudi grupipide eestvõttel, et Ottawa valitsus peaks 35 aastat pärast sõja lõppu hakkama vangistama nendepoolt kahtlustatud sõjasüüdlasi.**

☆ USA-s on leitud vaktsiin hepatiidi (maksapõletik) vastu. Esialgu on raskesti produtseeritav ja kallis vaktsiin katsetamisel. Hepatiit B on ohtlikum maksa kahjustavatest viirustest.

INTRESSID TÕUSID

OTTAWA — Bank of Canada tõstis oma laenuintressi möödunud nädala neljapäeval 21,24 protsendile ja suurpangad järgnesid kiiresti võttes oma eelistatud klientidelt 22,75%. Hüpoteegiintressid kuni 21,75 protsendini aastase tähtajaga laenult.

Vastavalt tõusid ka intressid hoiustelt.

„MEIE ELU" — „OUR LIFE" — Estonian Weekly.
Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 — Tel. 466-0951

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum. Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773.

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas. Asut. A. Weileri algatusel 1950.

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 Canada — Tel. 466-0951.

Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h. -5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ.
„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas — 1 a. $30.00, 6 k. $16.00, 3 k. $11.00; USA-sse — 1 a. $32.00, 6 k. $17.00, 3 k. $11.50; Ülemeremaadesse: 1 a. $36.00, 6 k. $18.00, 3 k. $12.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Kiri- ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $16.50, 6 k. $8.25. Lennupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $32.75, 6 k. $16.40.

Üksiknumber —.55¢.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $5.00, tekstis $4.50, kuulutuste küljel $4.25.

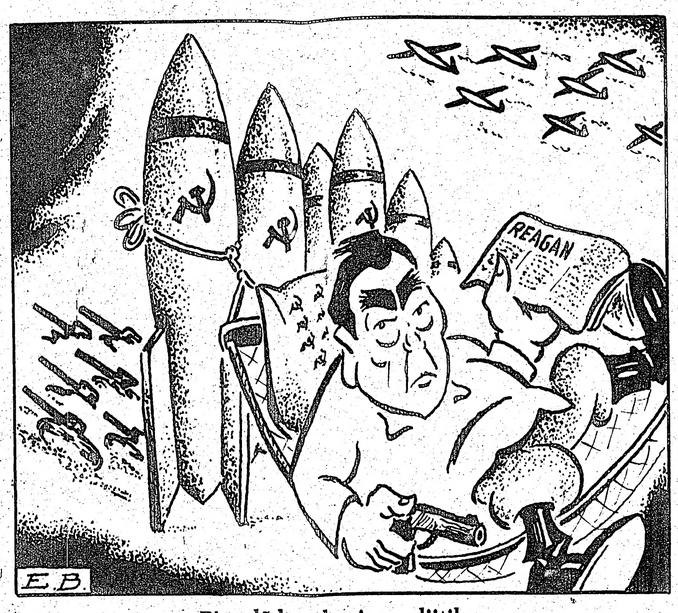

Pingelõdvendamise poliitika.

Aktuaalsel teemal

PUNASE VENEMAA PIIRITÜLID

Vabadusliikumised, vasturevolutsioonid ja isegi piirisõjad kummitavad Venemaa piiridel ja valmistavad peavalu Kremli vanadele juhtidele. Enamik neist probleemidest vapustavad Moskvat kogu viimase 35 aasta jooksul. Kuhu ka Moksvast ei vaataks ei näe muud kui ainult tülisid, konflikte ja muud sorti pahandusi. Norrast läänest kuni Kuriilideni idas valitseb kaos ja ebakindlus. Venemaa 10,000-de miili pikkusel piiril asub 13 iseseisvat riiki, neist ei saa Moskva pidada ühtki oma sõbraks. Paljud on otse vihased ja mitmed otseses konfliktis.

Afganistanis punaarmee sõdurid langevad võitluses vabadusvõitlejatega ning sellel sõjal pole ettenäha peatust ega lõppu.

Poolamaal toimub vereta revolutsioon, et muuta kommunismi demokraatlikuks. Paljud eksperdid ennustavad, et Poola sündmustega algab Moskva kommunismi allakäik, mida ei suudeta pidurdada. Hiina kommunism on võtnud täielikult N. Liidu vastase kursi ja uued juhid ehitavad liitu koos USA-ga Moskva kommunismi vastu. Kremli seltsimeestele valmistab peavalu, et tema rahutud naabrid piiravad Venemaad igalt poolt.

N. Liidu juhid leiavad, et vaatamata sellele, et Moskva omab tohutu võimsa sõjamasina, tunnevad Kremli vanad seltsimehed ennast ebakindlatena. Neil on selgesti meeles need tagasilöögid, mis Ameerika Ühendriigid said Vietnamis. Nüüd kipub sama draama korduma venelastele endale Afganistanis. Sõda seal häirib moslemiusulisi Lõuna Venemaal ja Iraani sündmused ergutavad moslemе järeletegemisele. Mõrad Moskva kommunismis suurenevad iga päevaga. Vabadusvõitlejad ja demokraatia nõudjad Ida Euroopa satelliitide juures suurendavad rahutusi ja ebakindlust.

RAHUTU IDA EUROOPA

Kõige suuremat muret valmistab Kremli juhtidele solitaristide liikumine Poolamaal. See on poliitiline vereta liikumine, mis püüab juhtida töörahva diktatuuri, mis juhitud ülevalt tagasi demokraatliku korra sugemete juurde. Poola sündmused vapustavad kahel põhjusel: Poola asub just uue 35 aastat tagasi moodustatud Moskva punase impeeriumi südames. Poola vaoshoidmiseks on rakendatud 22 punaarmee diviisi. Teiseks on oht, et Poola demokraatia kipub levima teiste Ida Euroopa satelliitide juurde. Vaatamata välisminister Gromõko manitsustele on Ungaris, Tshehhis, Ida Saksamaal ja mujal parteid juba nüüd asunud tegema järelandmisi töölistele, et olla ettevalmistatud selleks, kui nad järelandmisteks ja salajasteks valimisteks on sunnitud.

N. Liidu juhid ei tea, kuidas Poola haigust ravida. Sõjalised abinõud ei vii sihile, sest kui Poola rahutused algasid, siis koondati punaarmee diviise Poola piiridele, et tööliskonda hirmutada. See ei töötanud välja, sest oli ilmne, et ajateenijad vene sõdurid algasid vennastamist ajateenijate poola sõduritega. Oht oli nii ilmne, et manöövrid lõpetati ja väed eraldati, mis veelgi suuréndas ebakindlust, sest 1917. a. Peterburi vene revolutsiooni kogemused olid selgesti meeles. Kui üks diviis läheb üle vastase poolele, võib olla olukord kaotatud ja suur revolutsiooni laine hakkab veerema.

Poolakaid on 36 miljonit, neil on katoliku kirik ja tugevad sidemed Ameerikas ja mujal välismaailmas. Ainukene abinõu on, et püütakse demokraatlikude reformidega poolakaid rahustada. Esmakordselt kommunistliku korra juures toimusid vabad salajased valimised ja eksisteerivad vabad ametiühingud. Kremli seltsimehed peavad seda taluma. Lenin pöörab ehk hauas ringi. Lenini kommunism on Poolas surnud.

LÄHIS IDA PÜSSIROHU TÜNN

Lähis Ida käärib järjekordselt. Türgist Iraanini toimuvad revolutsioonilised sündmused, mis on pannud juba käärima N. Liidu lõunapiiridel elavad moslemiusulised rahvad. Moskva on juba teinud soodustusi moslemitele. Kuid KGB diviisid vaatavad sündmuste arengut rahutusega südames pealt. Kui puhkeb torm, siis on KGB rahva viha esimeseks märklauaks.

Peale selle kummitab Iraani ja Iraagi piirisõda, millel ei ole ette näha lõppu. Selle konflikti puhul märgitakse, et N. Liit ei ole võimeline kontrollima oma truud endist liitlast Iraagi.

AFGANISTANI KONFLIKT

Afganistanis taotles Moskva saavutada kiire löögiga strateegilist edu. Kuid sellest konfliktist kujunes soovimatu sõda, mis on toonud tohutu palju pahandusi N. Liidule. Punaarmee on saanud suuri tagasilööke algelise relvastusega, aga kindla võitlusvaimuga vabadusvõitlejatelt. Kaotused on suured. Kõigepealt Afganistani konflikt rikub punaarmee moraali. On raske selgitada, milleks sageli N. Liidu väikerahvaste hulka kuuluvad ajateenijad sõdurid peavad surema Afganistanis, võideldes nende vastu, kelle vabadusiha nad imetlevad.

KONFLIKT REAGANI RESHIIMIGA

Kõige suuremat muret valmistab vahekord USA uue presidendi Ronald Reagani reshiimiga. Detente, mis tõi kuhjaga kasusid mitmel alal on seekord surnud. Detente eksisteerib veel ainult selleks, et juudisoost USA kohtuministeeriumi prokurör A. A. Ryan terroriseerib Balti ja Ukraina II maailmasõja aegseid vabadusvõitlejaid võttes nendelt kodakondsust.

Tänapäeva piirikonfliktides on vene poliitikud leidnud, et paljast tohutu suurest jõust ei piisa, et kaitsta ja suurendada N. Liidu tohutu suurt impeeriumi. N. Liidu oma piiririikide ähvardamise ja alistumise poliitika maksab ennast lõpuks kätte, kirjutatakse ühes USA sõjalises ajakirjas.

AJK

EESTI PÄEVAD: TORONTO VÕI VANCOUVER?

Eesti Päevadest on aastate jooksul kasvanud üks institutsioon, mis on omale eluõiguse võitnud küsimata tohutule energiakulule ja majandusliкule himnale, mis osavõtjad selle eest maksavad. Eesti Päevade väline efekt ja vastukõla mitte ainult meie oma ühiskonnas, vaid ka väljaspoole seda näikse olevat seda kulu väärt, mis selle eest välja pannakse.

Tõsi, raha oleks ratsionaalsemalt kasutatud kusagil fondides, kust seda eriotstarbeks jagatakse või võitlusorganisatsioonis, kust see läheb võitluseks vabaduse ja inimõiguste eest. Kuid Eesti Päevad on vaimustatud rahvahulgad, keda näeb maailm. Teised otstarbed on detail, vajalik ja õige. Kuid sellele detailile ei suuda kunagi Eesti Peävade tähelepanu saavutada. Teiseks tulevad Eesti Päevadele hulgad ja maksavad, kuigi suure osa reisibüroodele. Organisatsioonilisteks otstarbeiks on laekumine hoopis tagasihoidlikum. Kahjuks!

Paistab, et parimad Eesti Päevad korraldas Toronto ja Stokholm. Mõlemad sellepärast, et need paigad ise on juba kaasmaalaste suurematekś asupaikadeks. Meil polnud usku Stokholmisse, kuna eesti ühiskonda Rootsis on peetud liialt aklimatiseerunuks ja vähem kokkuhoidvaks. See arvamine osutus õnneks valeks ja Stokholmis tehti eeskujulik töö. Eesti inimene mujal unustas isegi kõrged reisikulud ja veelgi kõrgema Rootsi elukalliduse. Eesti Päevad Baltimore'is peavad paratamatult jääma kolmandale kohale, seda mitmesugustel põhjustel.

Eesti Päevade korraldamine ei tohi rajatud olla ainult kohalike organisatsioonide ja eestlaskonna prestiishile, kuigi ka viimane on teatud energia vallandamise teguriks. Eesti Päevade korraldavad toimkonnad on käitunud sõliidselt oma järeltulijate suhtes, on pakkunud võimalusi ka uutele paikadele. Stokholm päevade järgi tehti kohe pakkumine Austraaliale, kus on võimelisi inimesi ja kus samuti asub eestlasi, kuigi laialipillatult ja vähemal arvul. Austraalias kaaluti seda ettepanekut ja jõuti seisukohale, et kaugete vahemaade tõttu (Euroopa ja Ameerikaga) võib osavõtt kulude tõttu osutuda tagasihoidlikuks ja seetõttu loobuti päevade korraldamisest. Domineeris tark mõtlemine ja tehti asjalik otsus.

Nii jõudis järjekord tagasi Kanada kätte küsimusega, kas Toronto või Vancouver. Mõlemad on end organisatoorselt minevikus näidanud. Kuid Toronto on suur ja Vancouver võrdlemisi väike ühiskond. Torontolastele olnuks Vancouver huvitav uudismaa, huvitavam kui Toronto. Võib olla läinuks meist paljud Vancouveri puht ekskursiooniliseks otstarbeks. Kuid probleemiks on sadandete esinejate transport Vancouveri, sest tegemist olnuks arvatavasti laulukooride, võimlejate ja noorte organisatsioonidega, kes andnuks olulise, pidanuks transpordiks siiski ressurssid leidma. Vancouverile oli tee Eesti Päevadeks vaba. Kuid ka Vancouver tegi targa otsuse, kui ta ei tahtnud endale riisikot võtta ja loobus Toronto kasuks.

Nii sai Toronto omale vastutuse ja Eesti Päevade organiseerimise ning läbiviimise koorma. Suur hulk tegelasi ning esinejaid asub Torontos. Näib, et Toronto vaimne energia ei ole kustunud veel, kui ikka pannakse nurgakivi vanadekodule. Siin on avar Eesti Maja ruumidega mitmesuguseks otstarbeks. Linn on täidetud hotellide ja esinemisväljakutega ning hallidega. USA idarannik arvuka eestlaskonnaga on kättesaadav. Lühim maa lennuteel Euroopast ja Toronto. Mandri läänerannikule on Toronto samuti kättesaadav. Kõigi eelduste kohaselt suudab Toronto oma ülesandeid täita, nagu alati.

Ühte momenti, olulist meie rahva ajaloos, ei saa seoses Torontoga unustada. 1984. aasta on meie sinimust-valge rahvuslipu 100 aasta sünnipäev. Meie rahvusvärvid eesti rahva ajaloolises võitluses vabaduse eest mängivad nii suurt osa, et sinimust-valge Eesti Päevadel Torontos peab mängima silmapaistvat osa. See peab olema peatükk omaette, sest need on värvid, milliste all sammume kuni tänapäevani. Eesti Rahvusvärvide esiletoomiseks on Toronto parim koht ja Eesti Päevade korraldamiseks Torontos, on see moment elulise tähtsusega.

V.

Ontario seadused:

TÖÖTATÖÖLISE KINDLUSTUS

PAUL CALARCO

Canadian Scene usub kuid ei garanteeri, et alljärgnevas artiklis esitatud nõuanded ja faktid on õiged ning need isikud, kes soovivad antud näpunäiteid kasutada, peaksid enne oma advokaadi käest nõu küsima.

Töötatöölise kindlustus on mõeldud ajutisena abina neile, kes ühel või teisel põhjusel on ajutiselt tööta, s.t. kahe töökoha vahel. Seda kindlustusplaani majandab Kanada valitsus. Käesolev artikkel annab põhlise ülevaate töötaoleku kindlustusest ja tutvustab teid õigustega, mis teil selle plaani alusel olemas ja mida rakendada tuleks. Pidage meeles — töötaoleku kindlustus on teie õigus, te olete legaalselt õigustatud sealt abi saama kui te teatud kriteeriumile vastate. See ei ole mingi kingitus, mis valitsus teile teeb. Te maksate kindlustusmakse kui te töötate ning saate sealt raha siis, kui teil töökohta ei ole.

Oletame, et te olete oma töökoha kaotanud seetõttu, et asutis teid vallandas koondamise tõttu. Võtke töövandjalt separatsioon tunnistus. Tööandja on kohustatud seda teile andma viie päeva jooksul pärast vallandamist. Sellelt tunnistuselt nähtub, kas te olete õigustatud töötaoleku abiraha saama, kui suures summas jne. Te peaksite otsekohe esitama sooviavalduse abiraha saamiseks. Sooviavalduste läbivaatamine ja nende järele otsustamine ja rakendus võtab vahest tükk aega.

Et töötaoleku abiraha saada, peate olema töötanud neliteist kuni kakskümmend nädalat viimasel aastal ning töötanud vähemalt 20 tundi iga palgapäeva vahel. Kui te palk koosneb komisjonidest, siis peate olema teeninud igal nädalal vähemalt 94.50 dollarit enne kui te kvalifitseerute töötaoleku abiraha saamiseks. Kui te kvalifitseerute, siis makstakse teile 60% teie keskmisest nädalapalgast, maksimaalselt aga 189.00 dollarit.

Regulaarne abiraha on see, mida enamik tööta inimesi saab ning need makstakse peamiselt välja vallandamise puhul. Kuid peale selle on teil õigus saada abiraha kuni 15 nädalat ka haiguse korral, kui teie haiguse iseloom on niisugune, mis ei lase teil oma tavalist tööd teha ega võimalda teil otsida sobivat tööd. Selle abiraha saamiseks peate esitama arstitunnistuse. Samuti saate abiraha raseduse korral. Teil on õigus saada abiraha 8 nädalat enne sünnitust ja 17 nädalat pärast sünnitust, kuid selle abiraha saamiseks, s.t. raseduse ja pärast sünnitust, peate te olema töötanud 20 nädalat ning 10 nädalat sellest peate olema töötanud 30. ja 50. nädala vahel enne lapse sündi.

Töötaoleku abiraha saamisel võite te osalise ajaga töötada. Kui te seda teete ning saate tasu enam kui veerand teie abirahast, siis see osa arvatakse maha teie töötaoleku abiraha tshekist. Samuti kui teil on kindlustus kas töökoha või eraviisiliselt töötaoleku katteks ning teile tehakse selle arvel väljamakse, siis ka see summa arvatakse maha teie valitsuse töötaoleku abirahast. Pidage meeles, et töötaoleku abiraha on nagu teenistus ning see kuulub tulumaksu alla.

Igal süsteemil on omad vead. Nii ka töötaoleku kindlustusel. Järgnev informatsioon aitab teil aru saada nendest probleemidest ning vältida arusaamatusi.

OOTEAEG

Kaks esimest töötaoleku nädalat ei saa te abiraha. (See ei ole kehtiv raseduse puhul). Kõik sissetulekud, mis te sellel perioodil saate, kuuluvad maharvamisele, seda tehakse kolme esimese abiraha väljamaksust. Teie esimene abiraha tshekk võib alles kätte tulla kuue nädala pärast sel juhul kui komisjon leiab, et te kaotasite oma töökoha oma süü tõttu, näiteks kui te lahkusite töölt ilma põhjuseta või kui teid vallandati halva käitumise tõttu. Selle kohta puuduvad täpsed eeskirjad ja asja otsustab ametnik, kelle käes on teie kaust. Kuid nende otsuste puhul on teil võimalik vastulause esitada. Teie ei saa töötaoleku abiraha siis kui te streigite või olete osaline ametiühingute ja tööandja vahelises tülis. Samuti kui te ei otsi tööd või töötaolekut käsitate kui puhkust, ei maksta teile välja abiraha. Kuid ka nende otsuste puhul on teil võimalik vastulause esitada. Teid võib ka diskvalifitseerida kui ei otsi tööd, ei ilmu kutse peale töötaoleku komisjoni ette ega käi töötreeningu kursustel (kui need teile on määratud). Ka siin on teil võimalik esitada vastulause.

Kui komisjon leiab, et teile on välja makstud abiraha, milleks teil puudub õigus, siis on see võlg, mis kuulub tagasimaksmisele. Kui teil seda võlga on raske tasuda, võib komisjon teid sel viisil aidata, et te tasute iga kuu teatud summa või komisjon kustutab teie võla. Kui te olete diskvalifitseeritud, siis lakkab teie abiraha otsekohe. Kuid ka sel juhul saatke sisse oma raport, kuna vahest on komisjon eksinud ning need raportkaardid on ainukeseks dokumendiks, mis näitab, et teie kuulusite abiraha saajate hulka.

VASTULAUSED

Vastulauset saab kahel viisil esitada. Esiteks võite te teie kausta käsitavale ametnikule anda lisainformatsiooni, kes siis selle põhjal teeb uue otsuse. Kuid te võite oma vastulause esitada vahekohtunikule (Board of referees). See vastulause tuleb esitada 30 päeva jooksul pärast seda kui abiraha andmine katkestati, või isegi hiljem kui teil on selleks eriline põhjus. Näiteks abiraha saatmine katkestatakse sel põhjusel, et te pole töökohta otsinud või olete seda lohakalt ja mitte täie tõsidusega teinud. Komisjon teatab teile oma otsusest ning annab teile õiguse vastulause esitamiseks. Kirjutage komisjonile ning teatage talle põhjused, miks te tööd ei saanud otsida või esitage talle dokumendid, mis näitavad, et te tööd olete otsinud. Teid võib esindada teie advokaat või agent. Komisjon avab teie nimel uue vastulause kausta, kõikidest dokumentidest saadetakse teile ärakiri ning teatatakse tähtpäev ja aeg, millal teie vastulause arutusele tuleb. Kui teie või teie esindajad kohale ei ilmu, pole teil enam õigust vastulause esitamiseks. Kui te aga pärast arutlust saate uusi fakte oma vastulause toetamiseks, on teil õigus nõuda uut arutlust ja eelmise otsuse muutmist.

Kui te Board of Referee otsusega rahule ei jää, on teil veel üks võimalus. Pöörduge oma vastulausega Vahekohtuniku poole (Umpire). Vahekohtunikule oma asja esitamiseks peab olema üks nendest alustest: a) eksitus seaduse tõlgitsemises, b) eksitus faktide tõlgitsemises ja c) looмuliku õiguseandmise keeldumine (denial of natural justice). Kuid oma vastulauses või õigemini vastulause teistkordselt esitamisel peate selgelt välja tooma põhjuse, miks te eelmise otsusega rahule ei jäänud. Vahekohtunikul on õigus parandada või ümberlükata eelmist otsust. Ka siin võib teid esindada kas teie advokaat või agent.

Igas vastulauses, olgu siis tegu Board of Referee'dega või vahekohtunikuga (Umpire), peate te neid veenma, et teid on seaduse järgi valesti koheldud. Töötaoleku kindlustuse seadus näeb ette, et teil peab vastulauseks alus olema ning teie ei tohi anda sisse vastulauset lihtsalt sellepärast, et otsus teile suupärane ei ole.

Vastulause esitamine — olgu siis Board'ile või Umpire'ile — on tasuta. Kuid oma advokaadile peate ise maksma, s.t. kui te kasutate advokaadi abi. Juriidilise abi keskused võivad teid U.I.C. vastulausete puhul aidata.

ASJAD VÕTAVAD AEGA

Ärge unustage, et kui teie ajate asju Unemployment Insurance Commision'iga, siis ajate te asju ühe väga suure ja keeruka organisatsiooniga. Asjad võtavad aega ja asjad võivad viltu minna. Mitme asja eest võite ise hoolt kanda, et ennast abistada: 1. esitage oma avaldus otsekohe, 2. hoidke alles kõik ärakirjad, dokumendid, kirjavahetus jne. ühenduses teie nõudega, 3. iga kord kui te kellegagi töötaoleku komisjonis asju ajate või telefonis räägite, küsige selle isiku nimi ja märkige üles, mis teile üteldi, 4. kui te vajate abi, küsige U.I.C.-st nõu, rääkige mõne advokaadiga või pöörduge juriidilise abi büroo poole, 5. esitage oma asja täpselt ja selgelt, see kehtib eriti vastulausete puhul.

Töötaoleku kindlustus annab teile mitmeid õigusi, kuid esitab teile ka mitmeid kohustusi. Kui te ise korralik olete ja hoolt kannate, töötab see süsteem hästi.

„MEIE ELU" asutas Eesti ühiskond ja seisab eesti ühiskonna teenistuses.

„AMEERIKA HÄÄL" KRIITIKATULES

NEW YORK (M.E.) — USA Esindajatekoja mõned liikmed ja ajalehed on avaldanud teravat kriitikat „Ameerika Hääle" raadiosaadetele. President Reagani on palutud suurendada „Vabaduse Hääle" ja Euroopa raadiosaadete toetusi. Washingtoni ajaleht märgib, et USA on jäänud maha ideoloogilises sõjas, kus „Ameerika Hääl" vaid „pomiseb", selle asemel, et saata jõuliselt informatsiooni kogu maailma inimestele. Diskrimineeritavat ka etnilist ametkonda, kes saavad palju vähem palka kui ameerika kolleegid.

AH saadab lühilainel 39 keeles 80 miljonile kuulajale. N. Liit saadab 82 keeles.

TIM'S AUTO BODY LTD.
24—28 Howard Ave. Toronto, Ont. M6R 1V5
Tel. 533-8451
AUTODE PARANDAMINE ☆ TAIELIK MOOTORI JA TEISTE MEHAANIKA TÖÖDE PARANDUS ☆ VÄRVIMINE ☆ TUNE-UPS ☆ ÄRAVEDU Lic. Mehaanik Sõbralik teenindus ja nõuanne
Filtsos Brothers & Associate

TORONTO EESTI ÜHISPANK
958 Broadview Ave., Toronto, Ontario M4K 2R6
465-4650, 465-4659
Pank avatud: Päeval 10:00—3:00 (esmasp.—reedeni)
Õhtul 5:30—8:00 (esmap. ja neljap.)
Ühenduses on jõud
LAENUD SOODSATEL TINGIMUSTEL KAASMAALASTELE
Informatsiooni saab pangast lahtioleku aegadel.
Kõik uued laenud on laenuvõtja surma puhul kindlustatud kuni $30,000 ulatuses ja jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud kuni $10,000 ulatuses vastavalt kindlustuse tingimustele.

SULETEKID
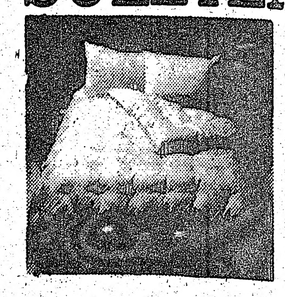
Ostke otse tööstusest suletekid, sulgvoodid, — padjad ja voodipesu. ☆ Parandamine ja ümbertegemine.
MASTER DOWN PRODUCTS
4544 Dufferin St., Unit 25, Downsview (lõunapool Finch'i)
Telefon: (416) 638-2255
ja teine äri — 2311 Bloor St. W. (läänepool Runnymede)
Telefon: (416) 763-7326

Ühendkoorid Lääneranniku Eesti Päevade raames peetud laulupeol, kolmapäeval, 29. juulil Washingtoni Ülikooli „Meany Hall'is". Ees koorijuht Peeter Grüner Foto — O. Haamer

SEGAKOORI LAULUMATK LÄÄNDE

Toronto Eesti Segakoori kolmekümnenda tegevusaasta tähistamiseks oli koori üks suurematest ettevõtetest reis läände, millele võib koor rahuldustundega tagasi vaadata, kui hästiõnnestunud üritusele. Viimased „matkalised" jõudsid tagasi alles möödunud laupäeva hommikul.

Lend algas Torontost mitmes grupis 24., 25. ja 26. juulil, sihtkohaga Vancouver, kasutades „Pasific Western" lennuliini. Vancouveris kasutati ööbimiseks Vancouveri Ülikooli üliõpilaselamuid.

Pühapäeval, 26. juulil siirduti varakult Peetri kirikusse, et jumalateenistusel esineda kolme lauluga: „Püha" — F. Schubert. „Ole ustav" — J. Hiob ja „Ma tõstan silmad üles . . ." — A. Virkhaus. Koori solist Tamara Norheim laulis peale viimase laulu sooloosa veel soolo R. Toi kantaadist „Suur on Su ramm" ja S. Liddle'i — „Jehoova on mu karjane". Orelil saatis Ülo Valdma. Jutlustas õpetaja Thomas Vaga.

Jumalateenistusele järgnes kutse kohvilauda, mis korraldatud virkade Peetri koguduse perenaiste poolt. Lisaks soojadele tervitussõnadele andis koguduse nõukogu esimees Lembit Pütsep T.E. Segakoorile mälestusesemena nägusa albumi. T.E. Segakoori esimees A. Kelder ütles tänu kingi eest, eriti tänades perenaisi kohvilaua eest ning kõiki, kes Vancouveris viibimisel majutamise raske ülesande eeskujulikult olid korraldanud.

SEATTLESSE

Kell 1.00 p.l. asuti kiriku juures ootavatesse bussidesse, sõiduks Seattle'isse, et osa võtta seal toimuvatest XV Lääneranniku Eesti Päevadest.

Mõnetunnilise sõidu järele jõuti Seattle'is asuva Washingtoni Ülikooli McCarty Konverents Tsentri ette, kus algas majutamine ülikooli üliõpilaste ühiselamutesse. Majutamine ei läinud nii libedalt nagu Vancouveris, sest Kanada posti streigi tõttu ei saabunud registreerimiskirjad. Enamik kooriliikmetest said korterisse „Haggett'i Hall'i" ning ülejäänud asusid „Terry-Lander'i Hall'i", mis ülikooli maaala lääne sektoris ca. 1 km kaugusel „Haggett'i Hall'ist". Viimases asus ka n.n. „Eesti Klubi", kus pääsmena oli maksev L.E. Päevade rinnamärk. Maksva korralduse kohaselt ei tohi ülikooli maaalal müüa alkohoolseid jooke. Selle tõttu serveeriti vägijooke piletite vastu, mida sai hankida annetuse eest „Informatsioonikeskusest", mis asus „Üliõpilaste Unioni Hoones" (ca. 600 meetri kaugusel klubist). „Annetuse" alammääraks oli 50¢ pileti eest, mille eest serveeriti üks alkoholivaba jook. Õlle eest tuli anda kaks ja alkohoolse joogi eest kolm piletit.

PIDU ALGAB

Esmaspäeval kl. 13.30—14.30 kogunesid kooriliikmed lauluharjutusele, et harjutada avaaktuse ja vaimuliku kontserdi laule. Avaaktusel kl. 15.00 esines T.E. Segakoor Ühendkooride koosseisus. Aktuse lõpul kinnitati T.E. Segakoori lipuvardale vastav lipumärk.

Teisipäeval, 28. juulil toimunud vaimulikul kontserdil laulis T.E. Segakoor iseseisvalt Uno Kook'i juhatusel kaks laulu: „Ole ustav" — J. Hiob ja A. Virkhaus'i — „Ma tõstan silmad üles . . .". Viimase sooloosa laulis Tamara Norheim. Ühendkooride koosseisus lauldi P. Leppäneni — „Palve" ja K. A. Hermanni — „Troostilaul". Juhatasid Z. Vaga ja J. Kukk. Solistidena esinesid veel sopran Marilee Plaks, tshellist Jüri Täht ja orelil Ülo Valdma. Vaimuliku kõne pidas EELK Los Angeles'i Kog. õp. Rein Neggo.

Teisipäeva õhtul toimunud „Sõdurite ja Sõprade Pidu" pani nii mõnegi peolise kannatuse kaalule, sest korraldajatel tekkis raskusi külaliste laudadesse paigutamisega. Külaliste kannatlikkus päästis siiski olukorra. Kavalises osas esines I. Kuljus akordionil ning laulutrupp „Kaja" Portlandist. Viimaseid tundsid torontolased hästi nende Toronto Eesti Majas esinemisest 20. juunil 1978. a. Humoreskiga esines torontolane Ellen Irs.

LAULUPIDU

Kolmapäeval oli tegevuse tulipunktis Laulupidu oma väsitavate eelprovidega. T.E. Segakoor moodustas arvuliselt oma 65 lauljaga ühe kolmandiku ühendkooride koosseisust. Iseseisvalt laulis T.E. Segakoor Uno Kooki' juhatusel A. Pruuli — „Kodumaine kevad" ja M. Lüdigi — „Naabrikülas". Ühendkoore juhatasid P. Grüner, R. Neggo, Z. Vaga, Jaak Kukk, Uno Kook ja Aino Mägi.

Laulupeo avasõna ütles EOLL esimees E. Moks. Tervitusi Seattle'i linnapealt Charles Royer'ilt ja ta abikaasalt, konsul Laurilt ja ERKÜ esimehelt J. Simonsonilt. Seattle'i linnapea kuulutas nädala 26. juulist kuni 1. augustini „Eesti Nädalaks" Seattle'is.

Laulupeo ühendkoorid lõpetasid G. Ernesaksa lauluga „Mu isamaa on minu arm" Aino Mägi juhatusel. Lühikese vaheaja järele esinesid solistid Jüri Täht (tshello) ja Marilee Plaks (sopran). Mõlemaid saatis klaveril Ülo Valdma.

Peale teist vaheaega esitasid Seattle'i Naisvõimlejad ühe numbri ning Lääneranniku keskuste ühendatud rühmad esitasid 15 rahvatantsu.

Laulupidu toimus ülikooli maaala tsentrumis asuva väga hea akustikaga „Meany Hall'i" 1200 istekohaga kontsertsaalis. Istekohad olid viimseni täidetud. Laulupeoga lõppes torontolaste kohustuslik osa ning saadi pühenduda rohkem meelelahutuslikule tegevusele.

BALL JA RAHVAPIDU

Neljapäeva õhtul toimuvast ballist osavõtt oli elav, samuti oli osavõtt rohkearvuline akadeemiliste organisatsioonide koosviibimistel.

Rahvapidu „Kiana Lodge'is", mis asub indiaanlaste maaalal, kahe kuni kahepooletunnise laevasõidu kaugusel. Sõideti neljal laeval, neist kõige suurem „Liivimaa" mahutas ligi 400 peolist. Teised kolm laeva kokku tõid peoplatsile ka 400 kuni 500 heatujulist peolist. Peotuju aitas tõsta indiaanlaste kombel sütel praetud ja suitsutatud lõhekala lõuna.

Rahvapillide orkestriga eesotsas marssisid peoplatsile rahvatantsijad esitades rea rahvatantse. EOLL esimees E. Moks pöördudes peoliste poole, teatas, et järgmised Lääneranniku Eesti Päevad toimuvad San Franciscos ja uueks EOLL esimeheks valiti EOLL'i peakoosolekul Peeter Grüner San Franciscost.

Paljud kasutasid esimest võimalust tagasisõiduks, sest väsimus kippus võtma maad. Ees ootas jälle paljudel tagasisõit bussidega Vancouverisse ning sealt lennukil Torontosse.

Tagasivaadates Lääneranniku Eesti Päevadele Seattle'is võiks ütelda, et vähese arvu töökätega suudeti sarnane suurüritus läbi viia. Pisut võõrastavana tundus, et ajalehtede esindajatele ei soodustatud juurdepääsu. Hea seegi, et ei keelatud pildistamist.

Eriti meeldejääv ja hinnatav oli aga Seattle'i bussijuhtide sõbralikkus ja vastutulelikkus. Busside liikumistee vihik koos ajatabeliga on igas bussis saadaval, Torontos on see aga „keelatud kirjandus" ning kui vahel ka juhtubki, et see riputatakse bussi ootekohal raami all posti külge, siis juba järgmisel päeval on ta sealt kadunud.

O.H.

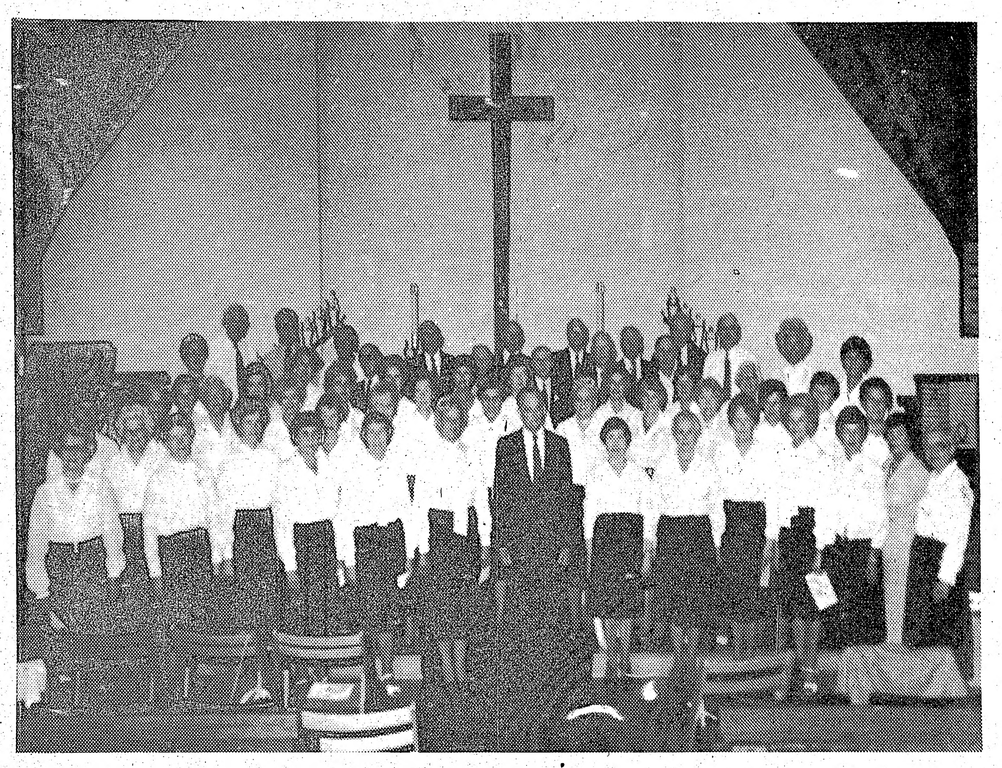

Toronto Eesti Segakoor esines pühapäeval, 26. juulil Vancouveris Peetri kirikus jumalateenistusel. Pildil koor kirikus pärast esinemist. Keskel koorijuht Uno Kook. Foto — O. Haamer

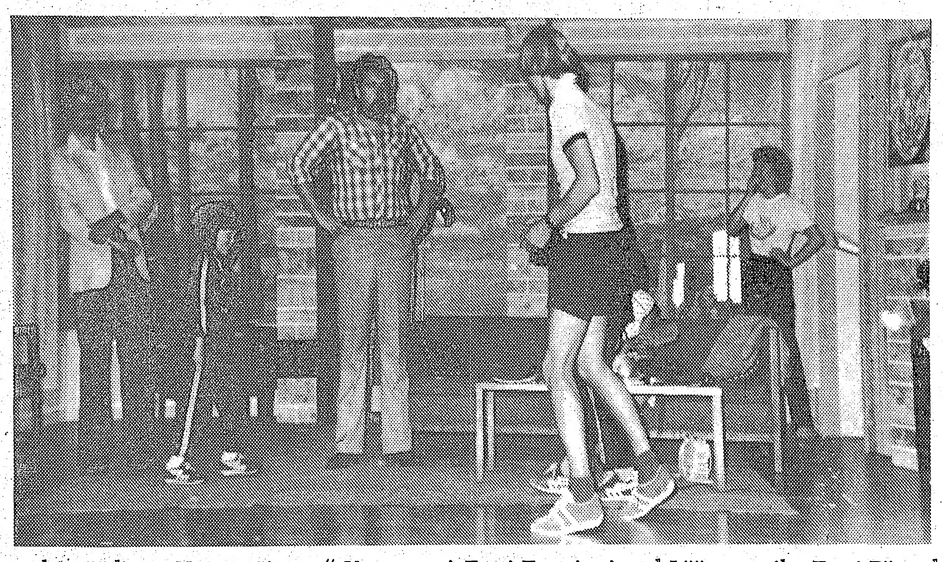

Stseen komöödiast „Naera või nuta" Vancouveri Eesti Teatri esitusel Lääneranniku Eesti Päevadel. Foto — O. Haamer

Soomlased Eestis

„VOTKAMATKA" ASEMEL KULTUURIREIS

OULU („Meie Elu" kaastööliselt) — Põhja-Soome ajaleht „Kaleva" avaldas lektor Tauno Lähteenkorva sulest pika kirjutuse, millega põhjasoomlased viidi „votkamatka" asemel kultuurireisile Tallinna ja Tartu. Külaskäigust võtsid osa peale mõne tuntud Oulu kultuuritegelase, ajakirjaniku ja kirikuõpetaja ka mõned selle Põhja-Soome suurima ajalehe toimetusest. Minekul Eesti olevat kõik hästi läinud, aga naasides kodumaale, olevat tollis võetud ära mõne käest muu hulgas Vive Tolli gravüüre, üle viie aasta vanu luuleteoseid jne.

Kohtuti kirjanik Lennart Mere elutoas, Vive Tolli ateljees ja Debora Vaarandi töötoas. Autor nagu joobub neil hetkil kultuurist ning meeleolutseb kloostri keldris koos eesti sõpradega, pingil Jaani kiriku armujumalateenistusel, Tartu „Vanemuises", kus esitati ainult väiksele soome rühmale teatrietendus ning jalutades Kadrioru pargis.

Matk sai oma alguse umbes aasta tagasi „Kaleva" algatusel, ajal millal Oulus toimus Soomes tegutsevate eesti lektorite päevad.

Autor käsitleb soome-ugri ajalugu ja meenutab, kuidas omal ajal oli kergem kontakte sõlmida pagulas-eestlastega Rootsis, kui koduees-tlastega: „Tollal kui polnud olemas Soome lahe silda, oli olemas sild üle Põhja lahe. Soome keele õppijale oli kerge kohtuda rootsieestlastega, pagulastega, kes olid kindlad oma eesti identiteedist ja tahtsid säilitada oma keele ning kultuuri võõrsil."

Lähteenkorva mainib ka apaatsed sabad toidukaupluste ees ja et Tallinna elanikkonnast 60% räägib vene keelt ning kuidas rõhumisest hoolimata eestlasel on usk ja lootus oma emakeele ja kultuuri säilimisse.

Selgub, et Lennart Merelt on valmimas teos, mis kirjeldab matkajaid Kirdeliinil (Koillisväylällä). Raamat peaks ilmuma soome keelde tuleval aastal. Samaaegselt Meri kirjutab ka teost paadi ajaloost.

Anton Tammsaare muuseumis Kadriorus kohtuti ka luuletaja Debora Vaarandiga, kes deklameeris seal oma luuletuse Saaremaast. Vaarandi poolt on tõlgitud soome kirjanike Aleksis Kivi, Eino Leino ja Katri Vala töid. Ime küll, Tauno Lähteenkorva kõrvutab Marie Underi ja Vaarandi öeldes-soovides, et Oulus elav Underi-innustus omandaks ka Varandi-innustuse.

Lähteenkorva ütleb, et Tammsaare teostest on hakanud uuesti ilmuma sari, soome keeles on seni ilmunud vaid ainult esimene ja viimane osa „Tõest ja Õigusest".

Tallinna Noorsooteatri etendus ületas Tartus nähtud-kogetud „Vanemuise" „Naistelaulud", mille muusika on Veljo Tormise sulest. Esietendus toimus juba 1977. a. Selle jätkuna külalistele esitati Käljo Põllu ballett „Kodalased". Mõlemad esitati eraetendustena vaid soomlastele ning organiseerijaks märgiti teatrijuht Kaarel Ird'i, kes olevat siiski tollal olnud Hispaanias teatrikongressil. Mõlemad nähtud palad olid jätnud sügava mulje külalistele: „Kultuuri juured on sügavamad Eestis kui meil."

Reisi viimasel päeval külastati ka Marie Underi endist kodu, kus elas hiljem Friedebert Tuglas ja tema teose järgi on selle tänava nimekski „Väike Illimar". Seal andis mõni aasta tagasi Oulus korraldatud Marie Underi luuletõlkevõistluse parim, lektor Aimo Rönkä, pildi Underist, mis võetud tema enda poolt. Teatavasti kohtus Rönkä Underiga möödunud aastal haiglas ja ilmselt on see pilt viimane suurest luuletajast.

Kunstnike majas ajati juttu Jaak Kangilaski, Vive Tolli, Evi Tihemetsa, Avo Keerendi ja Kaisa Puustakuga.

Lõpuks Lähteenkorva kaldub optimsitlikult arvamusele, et eesti keel ja kultuur kõigest hoolimata säilib, sest: „Suured süsteemid on seda jõukamad, mida jõukamad on nende osad."

„MEIE ELU"
lugejad, ärge unustage oma sõpradele soovitamast
„MEIE ELU"

Venelaste maandumismanöövrid Baltimeres

N. Liidu laevastikukoondis peab randumismanöövreid Poola lähistel Pillau sadama piirkonnas. Samal ajal algasid NATO laevastiku suured manöövrid Atlandil, mis ulatuvad ka Baltimerde. Osa võtab 25u sõjalaeva, üle 1000 lennuki ja 120 000 meest. Osa võtavad ka Lääne-Saksa, Hollandi ja Taani üksused.

Poola tööliste streigid teevad muret Moskvale. Et need ei läheks liiga kaugele saadetakse Moskvast Varssavisse mõjuvõimsaid isikuid. Viimaseks sinna sõitjaks oli Varssavi Pakti riikide sõjaliste jõudude ülemjuhataja, marssal Kulikov. Tal oli pikem läbirääkimine Poola peaminister, kindral Jaruzelskiga. Marssal Kulikov oli neljas suurus Moskvast, kes külastas Varssavit sellel aastal...

Sõjameeste Päevad 26. septembril

Mandri traditsioonilised Eesti Sõjameeste Päevad toimuvad Lakewoodi väljalangemise tõttu Long Islandi Eesti Noorte Suvekodus 26. sept., kuhu oodatakse rohkesti osavõtjaid Kanadast.

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 600, 55 University Ave., Toronto, Ontario, M5J 2H7
Tel. 862-7115

Laske isoleerida oma maja $30.00 eest „The Canadian Home Insulation Program'i" alusel — C.H.I.P.
Edmonds INSULATION & AND COMPANY LIMITED "We Dare to Care" Since 1947
Asjatundlik isoleerimine klaasvilla puhumisega.
Pööningu ventilaatorid.
Esindaja Torontos: ENN LIGE, tel. 425-0839

Elna reisikiri

KONTRASTNE LÕUNA-LÄÄNE ONTARIO

Ontario provintsivalitsuse Tööstus- ja Turismiministeerium korraldas järjekordse 6-päevase ringreisi etnilise ajakirjanduse esindajatele — seekord edela Ontariosse minister Larry Grossmani patronaashi all motoga „Ontario — yours to discover!"

Ei leidu ühtegi teist osa Ontarios, mis oleks nii suurte kontrastidega, kui see mida külastasime. Kõik vaatamisväärsed kohad on umbes päevase autosõidu kaugusel. Võime seista kose all kõrvu lukustavas veelangus, ja samas linnas nautida pidulikku õhtusööki pilvede piiril. Mürarohke autotööstus asub kõrvuti rahuliku lilledesse uppuva pargiga, tormav suurlinn kõrvuti eeskujuliku taluga. Kus võiksime leida laagri paika kõrvuti moodsama suurhotelliga või kolosaalsed terasevabrikud kõrvuti rahus käärivate veinivaatidega viinamarja istanduste vahel? Need kontrastid olid etniliste ajakirjanike ringreisi eesmärkideks, et näidata ja tutvustada turismi võimalusi oma kodu otseses tagaõues.

Ringreisist võttis osa 35 ajakirjanikku, esindades 21 erikeeles ilmuvat 25 ajalehte ja ajakirja. Esindatud ei olnud inglise ja prantsuse ajakirjandus. Ajakirjankke tervitas ja saatis teele provintsivalitsuse nimel vanglate minister Nick Leluk. Ringreisi juhiks oli Colin McDonald keda aitasid kirjanik Frank Ayerst, fotograaf Bruce Reed ja Etnilise Pressiühingu esimees Vladimir Mauko. Reis algas 1. juunil parlamendihoone eest. Ringreisi saatis eelmise aasta eeskujul Ontario politseinik Kirk Duprey, et leida mahajäänud või eksinud ajakirjanikke. Eesti, läti, leedu, soome ja hiina ajakirjanike vahel valitses suurepärane arusaamine.

Ringreisi kirjeldusele asudes, tahan vaadelda seda piirkonda ja mida on eestlased andnud seal Ontario ülesehitamiseks. Edela Ontario on etniliselt värvküllane ja produktiivsem osa selles suurprovintsis.

TERASELINN HAMILTON

Ringreisi esimeseks peatuseks oli Hamiltoni „Steel City", mille elanike arvu hinnatakse 450 000. Raske on aru saada, millal oled Torontost lahkunud või millal oled Hamiltoni jõudnud. Piltlikult võib öelda, et Toronto on ulatanud Hamiltonile oma käe. Kunagine tühimik kahe linna vahel on nüüd täidetud linnadest Mississauga — Oakville — Burlington. Hamilton on Toronto eestlastele võrdne mõiste Scarborough, North York või Etobicoke'ga, igal pool elab eestlasi. On ju ühised pidupäevad ja kooskäimise kohad. Hamiltoni eestlased koos St. Catharines'i, Londoni ja Kitcheneri eestlastega moodustavad jõulise Lõuna-Ontario eestlaskonna. Neid ühendavaks teguriks on Seedrioru.

Hamilton on peamiselt terasetööstuse linn ja üks suuremaid Põhja-Ameerikas. Stelco ja Dofasco oma rauasulatuse ahjude ja terase töötlemise vabrikutega täidab Hamiltoni lahte ja sadamat ümbritseva maaala. Varem räägiti naljatades, et Hamiltoni temperatuur olla 5°C võrra kõrgem teistest linnadest terase ahjude tõttu, suvel soojem aga talvel vajab linn vähem kütteõli. Oli tavaline nähe, et sinine suitsuvine kattis terve linna. Tänu õhupuhastuse kontrollile, nüüd on suits pea-aegu kadunud ja linn elatav igal pool. Hamiltoni uus linnaosa ilusa elamisrajooniga asub mäe otsas, kust avaneb suurepärane vaade vanale tööstuslinnale.

Hamiltoni tutvumissõit viis ajakirjanikud vaatamisväärsetesse kohtadesse Wentworth Pioneer Village, Art Gallery of Hamilton, moodne teatrimaja, Hamilton Place, jalgpalluritele pühendatud Canada Football Hall of Fame, City Hall, Hess Village ja talumeeste turg. McMasteri ülikool oma ehituste ja korrashoitud maa-aladega jätab ilusa mälestuse. Kõik Hamiltoni turistid külastavad Rock Gardeni ja Royal Botanical Gardens'i, meie sõit läbis viimase. Kevadlilled olid õitsenud, roosid alles pungades.

Lõuna serveeriti Hamiltoni Pressiklubis, kus vastuvõtjate hulgas oli tuntud Hamiltoni eestlane Härnald Toomsalu. Päevakohase tervitusega esines Dingby Banting, Hamiltoni Folk Art Council'i programmidirektor. Anti ülevaade etno-kultuurilisest ühiskonnast Hamiltoni—Burlingtoni piirkonnas, kus töötab 40 etnilist organisatsiooni. Millegi pärast eestlaste nimi ei esine välja antud nimekirjas. 27. juunist 1. juulini toimusid Hamiltonis pidustused „It's your Birthday Canada", mis on sarnane Toronto Karavanile. Tutvustati 5500 ruutmiililist „Festival Country't", mis ulatub Niagarast Kitcheneri menoniitideni.

STELCO

Hamiltoni kõrgpunktiks kujunes külastus Stelco terasetööstusse, mille maa alaline suurus on 1000 aakrit

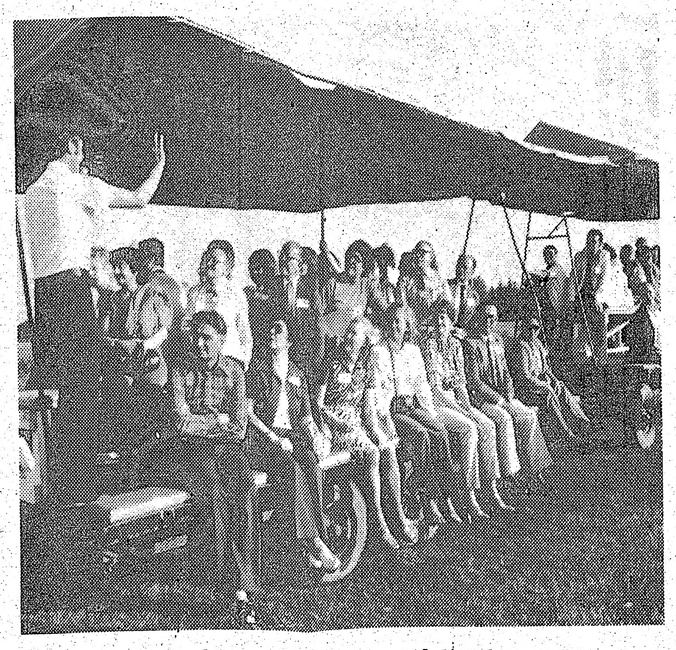

Etnilise ajakirjanduse esindajad ringsõidul Ridgetown'i põllumajanduskoolis.

koos oma raudteede, sadama ja hiigelvabrikute kompleksiga. Stelco toodab 7 miljonit tonni aastas, mis on 40% Kanada terasetoodangust. Stelco on 95% kanadlaste poolt omatud. Hamiltoni Stelco palgalehel on 15 500 nime. Koos mujal asuvate vabrikutega Stelco tööliste arv ulatub 26 000. Terase tootmise algmaterjalid on rauamask, kivisüsi ja lubjakivi. Kõik need toorained tuuakse Hamiltoni kas rongide, veoautode või laevadega. Aukartust äratava mulje jätavad sulatusahjud, kus voolava terase temperatuur tõuseb 2700°F. Kogu Stelco tööstuste kompleks on moodne, mehaniseeritud ja raali-süsteemidega kontrollitud. Jutuajamisel selgus, et Stelco on üks puhtamaid terasetööstusi.

Paljud eestlased on töötanud või töötavad veel Stelcos. Vastutaval kohal töötab eestlasest insener Matti Vooru plaanimisosakonna juhatajana. Eesti nimi ja eestlaste mõju ulatab Stelco kõrgema juhtkonnani. Stelco Union ja Public Affairs osakonna juhataja Victor Harris on abielus eestlannaga. Tunniajaline Stelco tutvumine oleks võinud pikem olla. Stelcot on võimalik külastada omalkäel ekskursioni korras teisipäevast reedeni, informatsiooniks helistada 528-2511 ext. 2952.

NIAGARA

Hamiltonist sõit kulgeb läbi puuvilja aedade ja viinamarja istanduste Niagara suunas. Peatuti Winonas Andrés veinivabrikus, et tutvuda veinivalmistamisega. Pärast ringkäiku avanes võimalus proovida erinevaid Andrés veine. Vein kääritakse 30 000 gallonilistes roostevaba terasest vaatides — nõudes. Andrés toodab 3,2 miljoni gallonit aastas. Jordan & Ste. Michelle veinikeldrid asuvad St. Catharines ja Brights Niagara Fallsis. Kõiki neid kolme veinivabrikut on võimalik ekskursiooni korras külastada.

Peatuseta möödusime St. Catharinest, mis on tuntud „Garden City" nime all. Umbes pool Ontario puuvilja toodangut kasvatatakse St. Catharine ümbruses. 1950 aastates kogunes siia palju töökaid eestlasi töötades Ontario Hydrole Niagaral, General Motorsis, ehitustöödel või omas puuvilja farmis. St. Catharine meeste tööjõudu on jatkunud Seedrioru lastekodu ja Kotkajärve skaudilaagri rajamiseks. Rahvahulgas tuntakse seda piirkonda „Volly Tammemäe ja Arnold Altosaare Country'na".

Niagarale sõiduks kasutati Niagara Parkwayd, mis ühendab „mesinädalate" linna Niagara-on-the-Lake'ga. Nähti ookeaniaurikuid Wellandi kanalil, Niagara-on-the-Lake oma 19. sajandi ehitustega, Laura Secord'i kodu 1812 sõja kangelane, Sir Adam Beck suurt elektrijõujaama Niagara jõel lillede kella 25 000 lillega, Niagara Pargi aianduskooli, Spanish Aero Car'i 1800 jala pikkune köisraudtee, mis viib turistid Niagara jõe veekeeriste kohale, Marinelandi ja loomade talu pargi miljöös. Öökorteri leidsid ajakirjanikud Foxhead Sheraton Hotellis vaatega kahele kosele.

(Järgneb)

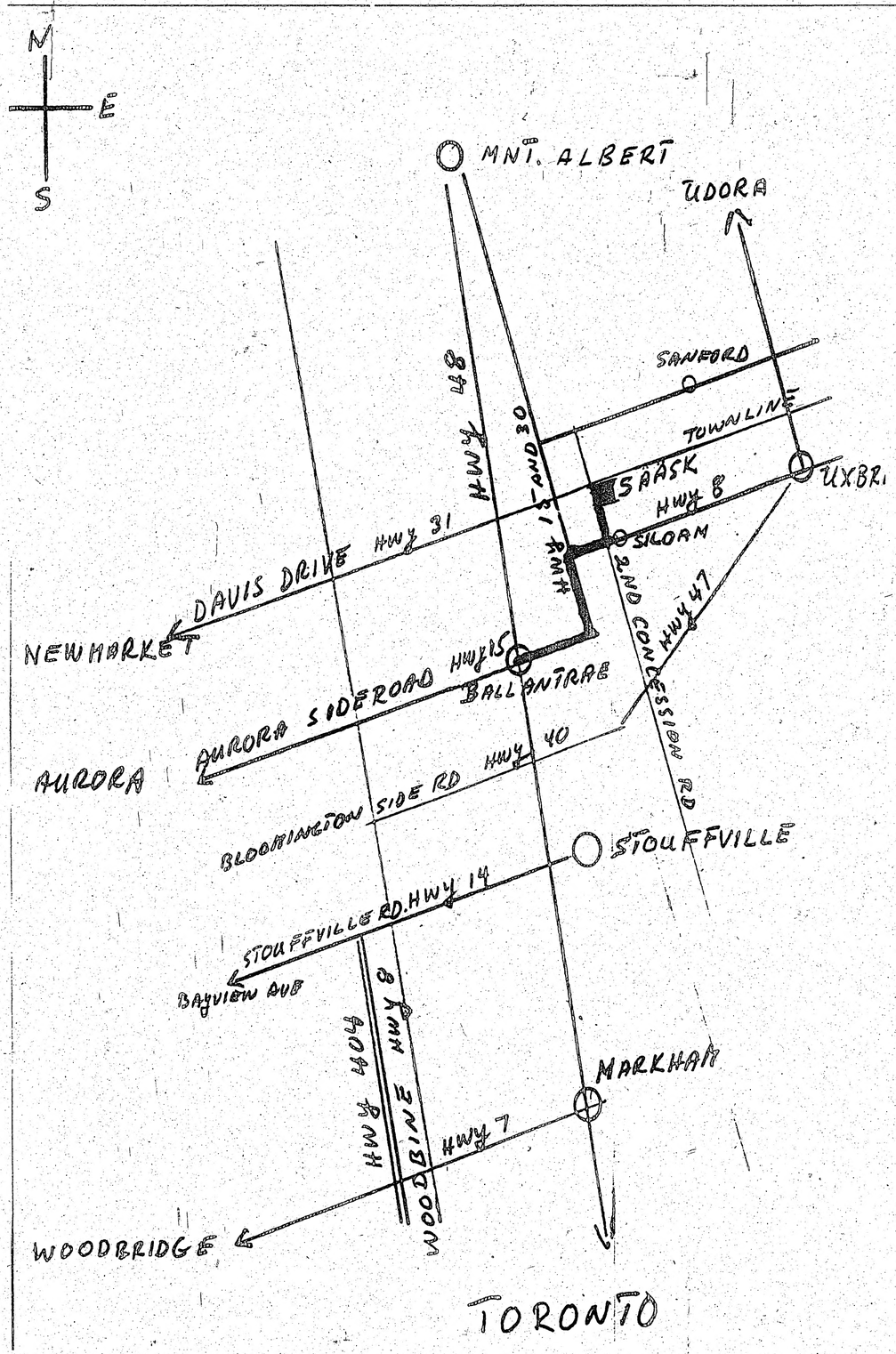

Vana-Andrese koguduse vabaõhu-jumalateenistus peetakse 23. aug. kell 12 päeval kiriku nõukogu liikme Elmar Sääse talus. Kaugus Torontost on ca. 40 miili — Ballantraest 8 miili põhja-ida suunas.

Majandusklubi Suvepäev Georgian Bay ääres

Eesti Majandusklubi Kanadas korraldab oma traditsioonilise Suvepäeva tänavu Paul Kriisa suvekodus Georgian Bay ääres pühapäeval, 16. augustil algusega kl. 11 h.

Sõita maanteel nr. 26 Collingwoodi suunas. Enne Collingwoodi on vasakul pool klaasivabrik. Sellest möödudes on esimene tänav paremal Elliot St., mis hargneb kaheks. Pöörata parempoolsele, mis on Fair Dr., mille lõpus umbes 100 m kaugusel asub Kriisade suvila.

Annetusi prof. Võõbuse ajalooteose väljaandmiseks

Eesti Pensionäride Klubi Torontos annetas äsja 200 dollarit professor Võõbuse suure ingliskeelse eestlaste ajaloo kirjastamise toetuseks. Vana Andrese kogudus annetas hiljuti 2000 US dollarit sama teose seitsmenda köite trükikojast väljaostu osaliseks katteks. See oli Vana Andrese koguduselt teine suurem annetus, lisaks möödunud aasta jõulukorjanduse summale.

Autor on südamest tänulik saadud toetuse ja paljude uute tellimiste eest Torontost. Need andvat talle palju jõudu järeljäänud töö lõpule viimiseks. Postistreigi tõttu telefoni kasutades sai veel teatavaks, et Torontost saadetud raha on enne streigi algust siiski läbi läinud ja trükikoda Belgias on lubanud tööga kiirustada. Sama postiga ollagi saabunud juba kaheksanda köite esimesed korrektuurid.

Raamatute vahendaja telefon Torontos: (416) 447-8958.

E. ARUJA

„MEIE ELU"
lugejad, ärge unustage oma sõpradele soovitamast
„MEIE ELU"

Perenaise pilguga

MIDA SÕID EESTLASED

„Meie Elu" avaldas ülesk itse, et kõik kes veel mäletavad vanu toiduretsepte, neid meile avaldamiseks saadaks. Kahjuks olen tõdenud, et postkastis polnud ühtegi vastust! Küll aga sain kingituseks raamatuid millede põhjal saame avaldada XIX sajandi toiduretsepte, mis kajastavad selle aja maitset ja neile veel lisaks huvitavaid ajaloolisi andmeid, mis meie järglasi huvitavad ja mida mitmekultuurilisuse programmides kasutada saaks.

Huvitav on märkida, et „Eesti Rahvarõivad" raamatu autor ja meie rahvarõivaste piiritelu looja Helmi Kurrik koos oma abilistega ei ole üksnes rahvarõivaste vastu huvi tunnud, vaid ta kirjutab ka toitlustamisest. Eesti Rahva Muuseumi viiendas aastaraamatus ta kirjutab kuidas kama valmistada. See on aastal 1929 ja „Vorstid" E.R.M. seitsmendas aastaraamatus 1934 aastal. Salme Masso andis välja mahuka raamatu „Rahvaste toite", kus paljude rahvaste paremik toidud sees, ka leedulaste ja lätlaste toidu retsepte, ent mitte sõnakestki meie toitudest.

NAPID ANDMED

Seega on meie esivanemate toitude valmistamise andmed napid kuni esimeste kokaraamatute ilmumiseni. Ajaloolased kirjutavad rahvamälestuste kaudu, et 1800 a. ümber oli peamiseks toiduks rabe leib, mis aganatega segatud ja sarnanes turbale. Leivajahule, s.t. rukkijahu on segatud sarapuu urbadega, peenendatud tammetõrudega ja viljaikalduse aastail isegi kanarbiku ja sõnajala lehtedega. See oli rangel teoorjuse ajal ja kõlab tänapäeval kui muinasjutt. Alates 1849 aastast hakkas talurahva reformidega ka toitlustamine järkjärgult paranema. Üleminek raharendile ja talude pärisostmiseks koos karjakasvatuse arenemisega andis uut hoogu töökale rahvale igal alal. Põllumajanduses arenes uus mitmevälja süsteem. Kuni XX sajandini pidi iga eesti majapidamine enese ise toitlustama ja sellega tuldi toime! Vaid kalu käidi rannas vilja vastu vahetamas, sest kehvad kaluri põllud kasvatasid rannaäärte hõredat vilja, millest ei jätkunud pere ülevalpidamiseks.

ÜHEKÜLGNE TOIT

Toitlustamine oli väga ühekülgne. Puder, supp ja liha harvemini. Piima vaid siis kui lehmad „olid piimas". Talvel kui „lehm oli umbes" tuli ka piimata läbi ajada. Kevadel keedeti naadi-, hapuoblika-, nõgese- ja isegi ohakasuppi. Talvised tavalised supid olid kapsa-, herne-, läätse- ja oasupp. Rannarahval veel kuivatatud kalasupp. Toidu ühekülgsust suurendas veel sesoonsus, see tähendab, et teatud nädalapäevadel oli sama söök. Laupäeva õhtul tangupudru, hiljem ka kruubipudru — pühapäeval hapukapsa supp sealihaga kui aamen kirikus. Esmaspäeval, teisipäeval ja reedel leib ja silgud kördi või hapupiimaga, kolmapäeva oli jahupudru päev (odrad), neljapäev hernesupp. Rootsis süüakse veel praegu neljapäeviti hernesuppi mida saad naelaviisi ärist osta. Liha oli enam maiuspala eest ja seda ei saanud nii palju süüa kui soovisid. Soola-sealiha praeti igale üks kild ja vahelduseks olid mitmesugused piima supid, milles olid klimbid sees. Toit oli terve, ilma kemikaalideta valminud.

Jüripäeval, siis kui mõisa moonakad kolisid, ei tohtinud keegi ilma „linnupetet" võtmata välja minna, s.t. pidid natuke midagi sööma. Sest kui tühja kõhuga keegi käo-kukkumist kuulis, siis tähendas see õnnetust — tavaliselt surma.

LEIB

Hapendatud rukkileiba küpsetati üle Eesti igal pool. See oli perenaisele raske töö. Leivaga oldi kokkuhoidlik ja selle peatoiduga käidi austavalt ümber. Kui leivapala juhtus kogemata maha kukkuma, siis pidi talle ülestõstmisel suud andma. Ahjust tulnud sooja leiba ei tohtinud lõikama minna, sest sellega võisid terve pere leivaõnne rikkuda.

Praegu on mitmel maal paljud eesti perenaised hakanud rukkijahu hapendatud leiba kodus valmistama, mille retsept on väga lihtne.

Ained: 1 liiter vett, 1,6 kg head kuiva rukkijahu, maitse järgi soola, köömneid ja leivajuuretist. Juuretiseks nimetati eelmisest leivateost jäetud väike osa taignast.

Juuretist on sooja ilmaga väga kerge teha jahust, veest ja suhkrust, mis hakkab hapnema 8—10 tunni jooksul. Kui tarvitada puust leivategemise nõu ja seda mitte pesta, siis kuivanud vana taigen ülessulades tekitab ka hapnemise protsessi.

Leivajahu ja -nõu peavad segamise ajaks läbisoojad olema. Leigest veest, poolest osast rukkijahust ja leivajuuretisest valmistada poolvedel taigen, kloppida suure puulusikaga — või mõlaga — hästi segamini, puistata taignale paksult jahu peale, katta nõu puhta rätikuga ja panna sooja kohta hapnema. Soojas ruumis hapneb 10—12 tundi, külmemas 12—20 tundi. Kui taigen on alla vajunud — kloppida kergelt läbi, lisada sool, köömned ja veel nii palju jahu, et taigen on paras sitke. Sõtkuda seni, kuni taigen käte ja leivanõu küljest lahti lööb. Siluda pealt siledaks, puistata natuke jahu peale ja paariks tunniks kerkima. Kerkinud taignast vormida vees märjaks kastetud kätega pikergused pätsid, asetada rasvaga määritud pannidele — suvel ja sügisel kapsalehele, mis annab koorele head maitset. Küpseta kuumas ahjus 1½—2 tundi. Ahjust väljavõetud leivad kasta leige veega ja katta puhta rätikuga, siis jääb koor pehme.

LEIVATAIGNAST KUKKEL

Kerkinud rukkileivataignast vormida väike ümmargune pätsike, lasta kerkida, pätsi keskele suruda otsepidi toores kanamuna. Küpsetada kapsalehel või pannil kuumas ahjus. Neid kukleid anti karjalaskmise ajal ka karjapoisile, mis pidi tagama karjale õnneliku suve.

KIIRE RASVALEIB

Kerkinud rukkileivataignast veeretada jahu sees kuklid ja vajutada 1 sm paksukseks koogiks. Kui neid küpsetada küdeva ahju suul, panni sütel hoides, saavad nad ruttu valmis. Neid võib ka panniga kuuma ahju panna ja välja võttes praerasva või võiga määrida.

LEIVAVATSK

Kerkinud rukkileivataigen rullida 1 sm paksuseks neljakandiliseks tükiks, määrida peale kartuliputru, keerata rulli, teha vette kastetud kätega siledaks ja panna pannile kerkima. Kerkinud pätsid küpsetada kuumas ahjus.

MESILEIB

200 grammi mett, 2 klaasi vett, 6—7 klaasi rukkijahu. Mesi lahustada vees, lisada rukkijahu ja vormida väikesed kuklikesed. Küpsetada ahjus ja süüa rõõsa piimaga.

(Järgneb)

EHA TARMET TOOMBERG

„PAADI LIPUD" (Vimplid)
suurus 10½" x 18"
Hind $4.50

Kleebitavad lipud
suurus 2½" x 3"
Hind $-.85

Hindadele lisandub Ontario jaemüügimaks 7% ja postiga tellides saatekulu.

müügil „Meie Elu" talituses
958 Broadview Ave. Toronto, Ont.
M4K 2R6

Ametmeeste autojuhtide eraäri N. Liidus

Nn. „pahempoolsed autod" on tavaline nähe N. Liidu taksijaamade ja lennuväljakute ümbruses. Mis siis too sõna „pahempoolne auto" tähendeb? Rahva poolt on selline nimi antud riigi autodele, mis tööaja vältel hangivad kundesid tänavatel ja võitlevad nii takside kui ka bussidega. Hoolimata sellest, et sellise sõiduki kasutamine läheb maksma märgatavalt rohkem bussist, taksist, rongist või allmaaraudteest, teenivad mustaturu roolijuhid hästi, sest „vasakpoolne auto" on kergesti saadaval. Taksijaamades seisavad ikka pikad autode sabad.

Ja nii on taksijaamade juures näha mitmesuguseid autosid: musti Volgasid, posti- ja teiste riigiasutuste maastikuautosid ja juba ambulantse. Rahva suus need autojuhid elavad „vasakul".

Viimastel aegadel on asjasse sekkunud paar korda N. Liidu ametlik ajakirjandus, kuigi riigiautode kuritarvitamine pole uudiseks nõukogude kodanikule.

Ajalehes „Izvestija" ilmus kirjutus, milles avaldati seadus „ametlikkude ja spetsiaalsete autode kasutamise kohta": „Ministeeriumid ja keskasutused peavad jälgima rangelt, et ametiautosid kasutatakse ainult tööotstarbeks." Peab koostama nimekiri neist ametnikest, kellel on õigus ametiautosid kasutada. On ilmne, et selle seadusega mitte ainult taheta piirata autode kuritarvitamist, vaid teha kord riigi autode segasesse olukorda. Seadusega tahetakse piirata autojuhtide arvu. Momendil nad võivad päevade kaupa magada tööta, juhul, kui „peremehed" neid ei vaja — või on teenimas lisa oma normaalsele palgale „vasakult".

J.M.

VANIM KOOL

GUSTAV ADOLFI GÜMNAASIUM 350 AASTAT

350 aasta eest, 6. juunil 1631, toimus Gustav Adolfi Gümnaasiumi pidulik avamine. Ajalooliselt ainulaadne ja erakorraline on fakt, et see kool on need 350 aastat püsinud samade müüride vahel ja õppetööd pole kunagi katkestatud.

Otsustava tõuke gümnaasiumi asutamiseks andis Rootsi kuningas Gustavus II Adolphus (1594—1632), kes oli üle-euroopalikult tunnustatud sõjamees-väepealik. Riigivalitsejana oli ta humanismist sügavalt mõjustatud reformide kuningas, kel eriline huvi oli hariduse levitamise vastu. Rootsis oli kuningas tuntud kui „gümnaasiumite isa"! Sama humanistlikku „nõrkust" ta asus rakendama sõjas vallutatud Balti maadel. Sihiks oli aadli ja linna „bürgerite" kandepinnal kasvatada lokaalset intelligentsi.

Tartus avati gümnaasium juba 1630. aastal, mis kuninga käskkirjaga 30. juunist 1632 a. ümber kujundati ülikooliks. Nii avati 15. oktoobril 1632 a. pidulikult Tartus Academia Gustaviana Adolphina.

1631 a. avati gümnaasium ka Riiga, mille tegevus kujunes katkendliseks ja mida seepärast ei saa kõrvutada Gustav Adolfi Gümnaasiumiga Tallinnas. Viimase asutamisürik (dat. 16. veebr. 1631 a.) baseerus kuninga ja tema nõuandjate pealekäimisel saavutatud kokkuleppele Tallinna linna (raadi) ja Eestimaa rüütelkonna vahel kooli asutamise ja ülalpidamise küsimusis. Püha Mihkli nunnakloostri (asut. 1249 a.) hooned (linna ringmüüride vahel) võõrandati asutatavale koolile. Kloostri mõisad (Kuimetsa ja Nabala) määrati rüütelkonna valitseda kooli ülalpidamise otstarbeks. Ametisse seati eriline Gümnasiarhide Kolleegium (8 liiget), ülesandega organiseerida õppejõudude komplektseerimist, õppeprogrammi kavandamist, üldise heaolu eest hoolitsemist j.m.

Gustav Adolfi Gümnaasiumi Tallinnas pidulik avamine leidis aset 6. juunil 1631. Asutamisüriku kinnitas kuningas alles 13. augustil 1631 Werbeni sõjalaagris, Saksamaal, käskkirjaga milles soovis uuele gümnaasiumile õitsengut ja pikka iga.

Läbi aegade — 350 aasta — on gümnaasiumi õppetöö katkestamatult kulgenud mitme reshiimi ja administratsiooni all. Uutele oludele vastavalt on kooli nime muudetud kümme korda. Meile, tema kasvandikele, jääb see kool läbi aegade Gustav Adolfi Gümnaasiumiks.

Kooli 350-aastases ajaloos on kolm markantset ajajärku:

(1) 1631—1710 „Vana hää Rootsi aeg"
(2) 1710—1917 Vene tsaaride aeg
(3) 1917—1981 GAG eestlaste koolina

ROOTSI AEG (1631—1710)

Tallinna Gustav Adolfi Gümnaasium asus tööle 4 klassiga. Õppejõude oli 6, neist 4 professori tiitliga, 2 n.n. kolleegi. Koolivalitsuse ja hoolekogu funktsioone täitis nn. Gümnasiarhide Kolleegium, määratud 4 linna ja 4 rüütelkonna poolt. See kogu valis ka õppejõud, kes siis ametisse kinnitati kuninga asemiku — kuberneri poolt. Üks esimesi rektoreist, valitud professorite hulgast, oli julge sõna ja sulega võitleja prof. Vulpius (1632—1647). Õppeaineist oli tähtsaim teoloogia, mida õpetas rektor. Õppekeeleks oli ladina keel. Rootsi keel kui riiöelda riigikeel, samuti mitte saksa keel polnud üldse õppekavas. Küll õpiti kreeka ja heebrea keeli — Vana Testamendi uurimise hõlbustamiseks. Sajandi (XVII) lõpukümneil hakati õpetama diplomaatias tarvitusele võetud prantsuse keelt. Algaastaist peale õppekavas olnud teoloogiale, retoorikale, poeesiale ja kreeka keelele järgnesid varsti matemaatika ja õigusteadus, ajalugu, laulmine ja ilukiri.

Gümnaasiumi ülesandeks oli anda aadli ja linnakodanike lastele (poistele) õpetust „vagades ja heades oskustes". Õpilaste arv ulatus harva üle 70. Distsipliin oli range. Rektor Vulpiuse poolt 1636 a. koostatud „Gümnaasiumi seadused" (42 punkti) osutusid pedagoogiliselt pädevuselt omale ajale sel määral vastuvõetavaks, et need jäid olulisis osis kehtima 150 aastaks. Need seadused reguleerisid õppetegevuse suure üksikajalikkusega: kuidas õpilane pidi õppima ja elama, mis temale lubatud ja mis keelatud, ja kui eksis, siis mis olid karistused. Õppimisel ja käitumisel leidis rõhutamist vagadus, ausus, respekt õpetajate ja üldse auväärsete meeste vastu, usinus, kombelikkus ja kainus — hoidumine alkoholist ja kergemeelsusest. Ka eksimusele järgnevad karistused olid seaduses detailides kindlaks määratud: Näiteks: noomitus, põrandal istumine, paremuse järjekorra kaotamine, Taaveti laulude j.m. päheõppimine, vitsad, kepp, arest, kartser. Hilinemist, puudumist ja emakeele kõnelemist (ladina asemel!) võis lunastada rahatrahviga. Rahapuudusel asendas seda ihunuhtlus!

Uus kõlava nimega ja oma tegevuses autonoomsust hindav gümnaasium sai seisuslikest traditsioonidest läbiimbunud linna raehärradele pinnaks silmas. Gümnaasiumi nimi olevat tekitanud professoreis uhkust ja trostlikkust rae kui õigusliku ülemuse vastu. Isegi koolipoisid käituvad nagu oleks nad akadeemia kodanikud! Ka kooli ja kiriku vahel tekkis teravaid kokkupõrkeid. Rektor kaitses ihust-hingest kooli autonoomia püüdeid Oleviste kiriku diakoni vastu, kes üritas eksamineerida gümnaasiumi õpilasi kirikus peetud katekismuse jutluste ainel. Ajastu tavade kohaselt jäi võitjaks kirik.

Omaette probleemiks kujunes õppejõudude korratu palgamaksmine. Mõnel seisis palk (mida tasuti puhuti natuuras) vahel isegi aastaid tasumata. Lahendus? 1651 a. Rootsi riigi astumine rüütelkonna asemele, koolist sai Kuninglik Gümnaasium (1651—1710), riigi ja linna ülalpidamisel, jne.

Venelaste rünnaku puhul Tartumaale (1656 a.) põgenes Tartu Ülikool Tallinna, otsides üheksaks aastaks ulualust meie gümnaasiumi juures. Sellega kaasusid iselaadi distsipliini ja moraali probleemid gümnaasiumi õpilaste (eriti prima) peres: neid nagu valdas „akadeemiline vaim" (sedapuhku halvas mõttes): nad hakkasid laisklema, hüljasid korrareeglid nii koolis kui väljaspool, jne.

Sel Rootsi ajastul gümnaasiumil oli oma trükikoda, mis oli esimeseks trükikojaks Tallinnas, kus gümnaasiumi kulu ja kirjadega tõhusat tööd tehti eestikeelse kirjavara soetamisel. Samuti on juba sel ajastul rajatud gümnaasiumi fundamentaal-raamatukogu aidanud järelpõlvedele säilitada hulga rariteetseid raamatukultuuri väärtusi.

VENE TSAARIDE AJASTU (1710—1917)

Aastal 1700 puhkenud Suur Põhjasõda ähvardas teha lõpu Gustav Adolfi Gümnaasiumile. Ajaloolisele Kaarel XII poolt hiilgavalt võidetud Narva lahingule (vastaseks oli Peeter Suur) järgnesid varsti rasked kaotused, neile lisaks nälg ja katk. Kui Tallinn kapituleerus venelastele (1710) oli kooli õppejõududest järele jäänud ainult üks — prof. Brehm, ja õpilasi ainult kolm. Rektor Brehmi juhtimisel astus kool üle uue ajajärgu künnise — algas Vene tsaaride ajastu (1710—1917).

Tagasivaates sellele 107-le aastale, näeme seal kooli elu ja tegevuse arengus kolme perioodi. Esimesel (1710—1805) sai koolist Linna Keiserlik Gümnaasium, riigi ja linna ühisel ülalpidamisel. Põhjasõja lõppedes kiratses kool paarkümmend aastat õpilaste vähesuse ja majanduslike raskuste pärast. Huvitav on, et rootsi-aegse õpetuse ja korra põhialused jäid püsima kuni keisrinna Katariina II päevini. Alles siis kehtestati uued määrused õppekava kohta (1768) ja hiljem ka uued seadused distsipliini alal (1782). Senisele neljale klassile lisati viies, professorite arv tõusis kaheksale. Ladina keel püsis endiselt esikohal. Juurde tuli saksa keel ja alles siis — 15 aastat pärast vene võimu algust — ka vene keel. Teaduste jõudsa arenemisega sammu pidades pandi üha enam rõhku matemaatika, füüsika, geograafia ja ajaloo õpetamisele.

Teine periood (tsaaride ajastul) kestis 1805—1890. Keiser Aleksander I aegse koolireformi taustal sai meie koolist Kubermangu Gümnaasium. Saksa keel ja meel jäid domineerima. Professorid (nende arv tõusis varsti 14-le) nimetati ülemõpetajateks. Õppekavva ilmusid loodusõpetus, võimlemine, meteoroloogia. Piirimaade vähemusrahvuste venestamine tuli siiski varsti päevakorda, riigivõim sekkus üha enam õppetegevusse.

Kolmas periood (1890—1917) nägi venestamise poliitikat kõrgpunktis. Meie koolist sai Keiser Nikolai I Gümnaasium, vene õppekeelega ja nüüd 8 klassiga. Reaktsioonina venestamisele tõusis rahvuslik iseteadvus eestlasis. Rahvuslust esiletõstvate uute julgete ideede taustal kujunes eesti elemendi ja rahvusliku vaimu esiletõus Nikolai gümnaasiumis revolutsiooniliseks saavutuseks.

Esimesi jälgi eesti päritoluga õpilaste kohta leiame mitte enne 19. sajandi teist poolt. Muide, Jaan Tõnisson õiendas oma küpsuseksami aastal 1888 Kubermangu Gümnaasiumis... Nikolai Gümnaasiumis olid 1891 a. end eestlastena registreerinud 17 õpilast. 1904 aastal oli 418 õpilasest 38% (160) eestlased. 1910 aastal 580 õpilasest juba 54% (316) eestlased.

EESTINDAMINE

Teiseks revolutsiooniliseks saavutuseks selle vene tsaaride perioodi lõpuaastal (1917) oli vene gümnaasiumi õppetöö eestindamine.

1871 aastast peale tegutses Tallinnas veel teine — Aleksandri Gümnaasium, mis kroonu koolide evakueerimise järgi (1917 a.) tegevuse lõpetas. Kooli kohalejäänud õpilased liitusid Nikolai Gümnaasiumiga, mis ümber nimetati Tallinna Linna Poeglaste Gümnaasiumiks. Gümnaasiumi esimese eesti soost direktori Jüri Annussoni juhtimisel alustas kool 13. oktoobril 1917 a. tööd 600 õpilasega. „Uue kooli vaimus", mille eestvõitlejaiks olid Jüri Annusson, Jaan Kopvillem, Jaan Rumma, Ed. Tenmann j.t. õpetajad, asuti julgelt ja innukalt õppetöö ümberkorraldamisele, kodu ja kooli lähendamisele, jne. Eesti keel tõusis peremehe kohale. Muide, juba 1905 aastal (revolutsiooni aastal) anti kroonu poolt luba Nikolai Gümnaasiumis õpetada eesti keelt vabatahtliku ainena eratasu eest kaks tundi nädalas. Ka usuõpetus mida luterlastele andis R. Hurt, oli toimunud eesti keeles. „Uue kooli vaimus" tehti eesti keel kohustuslikuks õppeaineks kõigile eesti soost õpilastele ja 1918 aasta jaanuaris/veebruaris mindi järkhaaval üle täielikult eesti õppekeelele. On märkimisväärne, et meie gümnaasiumi rahvustamine-eestistamine teoks sai võõra võimu all, enne Eesti riikliku iseseisvuse väljakuulutamist. „Uue kooli juhtkond isegi söandas võõralt oktoobrivõimult taotleda autonoomseid õigusi eestindatud gümnaasiumile... Vastusena selle „julgustunud" nõudmisele ristis oktoobrivõim 20. veebr. 1918 a. kooli „Töörahva Valitsuse Tallinna Poeglaste Gümnasiumiks"... Paraku jäi see otsus paberile. Iseseisvuse Manifest (24. veebr. 1918) sanktsioneeris eestlasele eesti kooli... Kohe järgnenud Saksa okupatsiooni ajal jatkus õppetöö kevadsemestril häiredeta uuelt võimult. Alles uue õppeaasta alguses 1. augustil 1918, muudeti kool Preisi reformgümnaasiumi tüüpi kooliks. Gustav Adolfi Gümnaasiumi nime all. Seal töötas paralleelselt kaks haru. Üks (182 õpilasega) saksa ja teine (333 õpilasega) eesti õppekeelel. Sellele tuli lõpp juba 9. nov. 1918 a. Saksa okupatsiooni kokkuvarisemisega. Koolist sai uuesti eesti kool — Tallinna Linna Poeglaste Gümnaasium. Aastal 1923 sai see uue nime — Tallinna Linna Poeglaste Humanitaargümnaasium.

300-aastase juubeli puhul (1931) sai kool tagasi oma ajaloolise nime — Gustav Adolfi Gümnaasium. Nüüd on sellest saanud Tallinna I Keskkool, mis nüüd — 6. juunil 1981, tähistas 350-aastaseks saamist, olles mitte ainult Eesti vaid kogu Nõukogude Liidu vanim üldhariduslik keskkool.

☆

Meile — Kusti poistele — jääb mälestusis püsima Gustav Adolfi Gümnaasium, kõigile nime muutmistele vaatamata.

Gustav Adolfi Gümnaasium on killuke meie elust, minevikust. Igaüks meist on sealt Kloostri müüride vahelt midagi ellu kaasa saanud. See kool pani aluse meie isiksuse kujunemisele, andis meile ellu kaasa väärtusi millele ehitada oma tulevikku, olgu kodumaal või võõrsil. Tänutundes ja ühkuses, üle aegade ja kauguste, rännakem mõttes sinna kust kunagi algasime teed ellu. Soovigem ka siit oma koolile selle asutaja Gustav Adolfi poolt 350-ne aasta eest oma käskkirjas kirjapandud sõnades „õitsengut ja pikka iga" — in aethernum!

HARRY PARKMA

Lätl äri

Downtown Wools Arts & Crafts

9 Queen St. E. Toronto (Yonge juures) — Tel. 368-5011

Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu, Iceland lopi lõng, alpaca, anchor needlepoint lõng, kroy lõng j.t. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmimiseks (macrame).

SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA ☆ Kanvaa mitmes värvis ☆ SOODSAD HINNAD.

Avatud: esmasp.,—kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9.30—4.

Meie teine ärl: 674 Broadview Ave. Tor. — Tel. 469-2005, kell 3—5 p.l.

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE

HOGAN GM

Chev Olds Limited

PAUL JUTTUS
Müük ja rentimine
Äris 291-5054
Kodus 423-5716

5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9 **291-5054**

Chevette	Malibu	Corvette	Delta Eighty Eight
Camaro	Monte Carlo	Omega	Ninety Eight
Citation	Caprice	Cutlass	Toronado
Cavalier	Impala	Oldsmobile	Chevy Trucks and Vans

MetroTorontoZoo
on nagu suur dshungel

Loomaaias nautige värsket õhku, ilusat loodust ja eksootilisi loomi.

- ☐ Sööge meie restoranides või võtke kaasa oma toidukorv.
- ☐ Tehke tutvust loomaaia personaaliga ja vaadake loomade demonstratsioone.
- ☐ Ratsutage kaamelil.
- ☐ Sõitke „Zoomobilil" või „Domain Ridel".
- ☐ Avatud iga päev kl. 9.30 hom. — kl. 7 õ.

Pääsmed: täiskasvanud $3.50; pensionärid ja noored (12—17) $1.50; lapsed (5—11) $1.00; lapsed (4 ja nooremad) tasuta. „Strollers" ja ratastoolid saadaval.

T.T.C: Regulaar bussid (Scarborough 86 A) Kennedy allmaaraudtee jaamast.

Hwy. 401 East at Meadowvale Road.
(416) 284-8181, 284-0123 (recorded).

Üle 3000 looma tervitavad teid loomaaias.

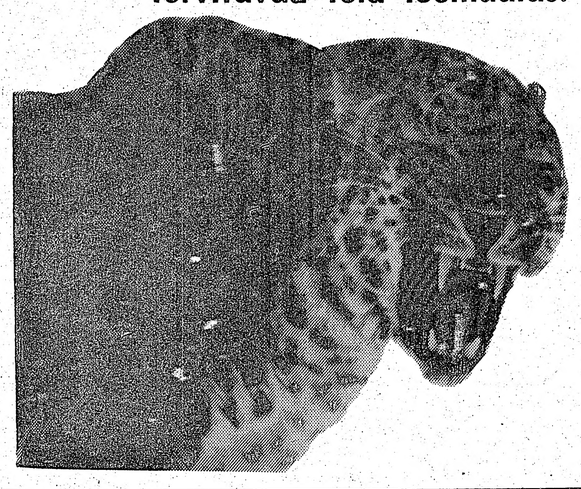

TÄISKASVANUTE KUULMISHÄIRED

LILO WOLF

(Canadian Scene) — Kui teil on väiksemgi kahtlus, et teie kuulmine ei ole normaalne — minge arsti juurde. Mitmed kuulmishäired on ravitavad kas rohtude või kirurgia abil või vahest aitab koguni ümbruskonna muutus, kuid kui nendele häiretele rõhku ei panda, võib sellele järgneda kuulmise kaotus.

Kuulmise halvenemine võib tulla vanadusest, põletikkudest, teatud rohtude tarvitamisest või kärast nagu liiga tugev muusika, töötamine masinate mürinas, pidev automürin. Mürast tekkinud kuulmise kaotust ei saa enam parandada, kuid seda on võimalik ära hoida. Tööandjad võivad uued ja vaiksemad masinad sisse seada, ametiühingud, linnavalitsus ja parlament võivad nõuda seaduste kehtestamist müra vastu. Iga eraisik võib seda nõuda kirja kirjutamisega oma valimisringkonna parlamendiliikmele.

Kuulmisprobleemidega inimeste jaoks on mitmesugused nõuandlad üle terve Kanada olemas. Nii on võimalik õppida suuliigutusi „lugema", tummade-kurtide märkkeelt kasutama. Peale selle on olemas kurtidele mitmesugused tööstuskoolid, millede lõpetamisel neile ka vastav töökoht otsitakse. Kurdid leiavad tööd väga mitmesugustel aladel, nagu mehaanikutena, raali-inseneridena, majaabilistena, laborantidena, masinakirjutajatena, raamatupidajatena, raamatukoguhoidjatena ning veel paljudel teistel huvitavatel ja hästimaksetavail aladel. Kui te juhtute olema tööandja, siis võtke ametisse mõni kurt inimene või muidu mõne teise händikapiga isik. Valitsus maksab nende väljaõppe eest.

Ontario Community Centre for the Deaf on kurtide poolt juhitud keskus, kus korraldatakse mitmesuguseid kursusi kurtidele, peamiselt puutöö alal. Keskusel on väike vahtrapuude farm ning seal toodavad kurdid siirupit. Keskusel on nõuandla nende jaoks, kellel peale kuulmishäirete on veel teised füüsilised händikapid ning ta annab peavarju kas ajutiselt või alaliselt vanadele, s.t. pensionäridele või teistele täiskasvanuile, kes on kurdid. Keskusel on oma kabel, võimla, auditoorium ja söögisaal, mida võivad kasutada nii seal elavad inimesed kui ka väljastpoolt isikud. Lähemaks informatsiooniks võtke ühendust The Ontario Community Centre for the Deaf, 2395 Bayview Avenue, Willowdale, Ontario, M2L 1A2, tel. (416) 449-9651.

KUULDEAPARAADID

Praegu on välja arendatud mitmeid tehnilisi abinõusid kuulmishäiretega inimeste aitamiseks. Kui te paar aastat tagasi pettusite oma kuuldeaparaadis ja selle kõrvale heitsite, siis katsetage nüüd uuesti. Uued kuuldeaparadid on nüüd palju paremad, oma kujult väiksemad ja neid saab väga täpselt kontrollida ja seada nii nagu vajadus nõuab. Kuid enne kui te endale ostate kuuldeaparaadi, küsige kõrva-nina-kurgu eriarstilt nõu, ta ütleb teile mudeli, mis teile sobivaim. Kuid patsient peab õppima aparaati korralikult käsitsema. Canadian Hearing Society, mis asub Torontos, korraldab kursusi, kus arstid ja tehnikud õpetavad kuuldeaparaatide käsitamist ja nende eest hoolitsemist, samuti võib sealt abi saada kui kuuldeaparaadi ostmisega rahalisi raskusi peaks tekkima. Kui teil on kuuldeaparaat, siis teatage sellest telefonikompaniile, teile monteeritakse kuuldetoru täpselt vastavalt teie kuuldeaparaadile. Küsige informatsiooni ka selle kohta, kuidas oma telefoni kohandada kui hääl liiga tugev või nõrk on, kuuldeaparaadi juurde monteeritud telefonitoru on varustatud käsikohandajaga, samuti on aparaadil valgussüsteem, mis põlema lööb niipea kui telefon heliseb.

TELEKIRJUTUSMASIN

Kanadas on nüüd ülemaaliselt olemas TTY (telekirjutusmasinad kurtidele) mis võimaldab TTY kasutajail üksteisele helistada, samuti saab sellega ühendust pidada valitsusasutistega, politseijaamadega, tuletõrjega, haiglatega, mitmete suuremate äridega ja taksofirmadega. TTY koosneb: a) vanadest telekirjutusmasinaist, mis on annetatud firmade poolt, b) ühendajaist, millede eest Ontarios maksavad mitmesugused heategevuslikud klubid ning c) tavalistest telefonidest. Need masinad kohandatakse kurtide vajadustele ning annetatakse Canadian Hearing Society poolt kuulmishäiretega inimestele tasuta, väljaarvatud ühekordne sisseseadmiskulu 40 dollarit. Uued kantavad mudelid, mille nimi on TDD, maksavad keskmiselt 350 dollarit. Nad töötavad samal põhimõttel, rääkimise asemele tuleb teil tippida välja oma jutt, mis siis momentaalselt ilmub selle isiku ekraanile, kellega te ühendust peate. Canadian Hearing Society vahendab teateid nendega, kus ühel isikul on aparaat ja teisel ei ole.

Teiste oluliste tehniliste abinõude hulka kuulub aparaat, mis vähendab kuuldedistantsi kurdile inimesele, näiteks kirikus, koolis, teatris või televiisorit vaadates. Siis on olemas veel nn. optiline kõrv, mis on varustatud mitmevärvilise valgustussüsteemiga ja teatab, millal keegi uksele koputab, millal imik nutab jne.

Lähemat informatsiooni kõikide nende uute leiutiste kohta saab Canadian Hearing Society'st. See ühing annab veel välja kuukirja ning tal on olemas kõikide organisatsioonide nimed ja aadressid üle kogu Kanada, kes tegelevad ja aitavad kuulmishäiretega inimesi. Sealt on võimalik saada ka tõlke kuue keele jaoks kui kurdil inimesel on vaja minna töökohta otsima, teha arsti juures läbivaatusi, küsida nõu tulumaksu büroodest või esineda kohtutes jne. Võtke ühendust Canadian Hearing Society'ga, 60 Bedford Road, Toronto, Ontario, M5R 2K2, tel. (416) 964-9595, TTY 964-2066.

SPORT

LÜHIDALT

★ Põhja-Ameerika Masters csivõistlusel, juuli alul Philadelphias, Claude Hills (69 a.) tegi maailmarekordi 400 m tõkkejooksus ajaga 63,5 sek.

☆ Tänavu juunis sai Eesti kergejõustik 72-aastaseks.

☆ Rahvusvahelise Olümpiakomitee president Juan Samaranch teatas, et Hispaania on nõus korraldama 1992 a. Mänge et ühtlasi tähistada Ameerika avastamise 500. aastapäeva.

☆ Pärast jooksukuulsuse Paavo Nurmi surma 1973 aastal andis Soome Kergejõustiku Liit müügile 5450 medalit; pronksist 3000, hõbedast 2250 ja kullast 200 — viimased kaalusid üksikult 120 grammi.

☆ 115-aastast juubelit tähistavad sel aastal neli kergejõustikuala: teivashüpe (23. märtsil 1866 inglane hüppas 3 m 4 cm), vasaraheide, kolmikhüpe ja 200 m jooks.

☆ Maailma tugevamad kergejõustikumaad olümpiaeelsel aastal (1. jaan. 1980) reastusid järgmiselt rekordite tabeli alusel:

Mehed: 1) USA, 2) NSV Liit, 3) Saksa FV, 4) Saksa DV, 5) Inglismaa, 6) Soome, 10) Rootsi, 17) Kanada, 22) Eesti.

Naised: 1) Saksa DV, 2) NSV Liit, 3) Saksa FV, 4) USA, 8) Inglismaa, 12) Kanada, 15) Soome, 18) Rootsi, 31) Eesti.

☆ Olümpiamängudel 1984 a. Los Angeles'is on esmakordselt kavas maraton naistele.

☆ San Francisco „Bay-to-Breakers" 7,6 miili tervisejooksus maikuus osales vähemalt 40 000 jooksjat. Võttis üle 11 minuti et kõiki stardist läbi lasta. Paljud ei jooksnud mingile rekordile, vaid et pärast võtta päikest ja süüa einet sõpradega.

☆ Masters rekordeid maratonis sel aastal: Bill Hall (40 a.) 2 tundi, 21 min. 19 sek., Ed Stabler (51 a.) 2.33,01, Clive Davies (65 a.) 2.42,08, Sue Stricklin (43 a.) 2.56.46.

☆ „Kas usud või mitte" Bob Ripley raamatust:

— inglane J. Darby hüppas kaugust tagurpidi 3,67 meetrit hoides peos käsikuid raskuseks.

— 100 jardi jooksid...

... ameeriklane S. Seel 11 sekundiga ühel jalal hüpeldes.

... ameeriklased H. Hillman ja L. Robertson 11 sek. kolmel jalal (kaks oli kokku seotud).

... kanadlane A. Forrester, Torontost, 14 sekundiga tagurpidi.

☆ Bislett Mängudel Oslos juuli alul jooksti kaks maailmarekordit: inglane Sebastian Coe 1000 m ajaga 2.12,18 ja norralanna Ingrid Christensen 5000 m ajaga 15.28,44.

☆ Ameeriklane Ben Plucknett teatas rahvusvahelise AAF poolt eluks ajaks võistlemises kettaheites kuna katsed näitasid, et tema oli tarvitanud „anabolic steroids", mis suurendavad keha kaalu ja tugevust. Juuli alul Stokholmis heidetud maailmarekord 72,34 meetrit tühistati. Seega rekordi omab idasakslane Schmidt 71,18 m 1978 aastast.

erk

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA

K. Päts — 1918.

OOTAMATULT LAHKUS MEIE
UNUSTAMATA ARMAS ABIKAASA JA EMA

ANNIE LEHARI neiuna BERGNER

Sündinud 6. juunil 1928 Salzburgis
Surnud 21. juulil 1981 Manitoulin Saarel

Mälestavad sügavas leinas

abikaasa ARVO
tütar SILVIA abikaasaga
tütar LINDA
poeg REIN
poeg THOMAS

Puhka rahus!
Mälestus ei kustu
sinust iialgi.

ARMAST ABIKAASAT, EMA JA VANAEMA

THERESE ELISABETH SAALMANN'I

neiuna Ilter
sündinud 6. augustil 1900 Nõmmel
surnud 26. juulil 1981 Torontos

mälestavad sügavas kurbuses

ADOLF
MAIRE ja JÜRI
MERIKE ja HILLAR

OOTAMATULT LAHKUNUD KALLIST ABIKAASAT JA ISA

HUGO VALTER'IT

sündinud 13. detsembril 1922
surnud 10. augustil 1981

mälestavad sügavas leinas

Ei hauas lõpe elu piir
ka sinna tungib armu kiir.

abikaasa HELJE
lapsed KRISTIINA, ELLEN ja EERIK

LAHKUS IGAVESSE ELLU MEIE ARMAS ÕDE, TÄDI JA VANATÄDI

JOHANNA ALICE LOOR

neiuna Lindberg
sündinud 3. juulil 1900 Paides
surnud 11. juulil 1981 Tallinnas

sügavas leinas

õde LEIDA abikaasaga
õetütar AIME perekonnaga

KALLIST VENDA JA ONU

HUGO VALTER'IT

sündinud 13. detsembril 1922
surnud 10. augustil 1981

mälestavad sügavas leinas

vend LEMBIT abikaasaga
LINDA ja RITA

SÜDAMLIK KAASTUNNE SENTALE TEMA EMA

SINAIDA MESILASE

surma puhul

Maga ema mullas,
tuli õhtutund.
Igaviku kullas,
tuuled laulvad und.

Endised õpetajad pühapäevakoolist
A. KRIISA, V. PEDE, M. KÄÄRMANN,
H. JOUTSI, TIIT ja TIINA TRALLA

ANNIE LEHARI
UPPUS

Torontos tuhastati 25. juulil Annie Lehari, kes uppus ujumisel Kagavong järves. Leharite perekond — vanemad, tütar, poeg ja külalised Saksamaalt viibisid suvitamas Manitoulin saarel. Annie Lehari läks ujuma koos naiskülalisega, kuna mehed viibisid paadiga järvel kalal. Ujuti umbes 300 meetrit. Tagasi pöördudes oli tugev vastutuul ja kaaslane märkas, et Annie Lehari ahmib õhku. Ta hoidis teda veepeal ja hüüdis rannast abi. Kohale tuli paat ja uppuja viidi randa ja sealt edasi haiglasse. Ta suri teel. Surma põhjuseks loeti uppumine.

KALLIST KAASVIRULAST

HUGO VALTER'IT

leinavad kurbuses

ELNA LIBE abikaasaga
KARL VAHTRA abikaasaga
ILSE PILVET

KAUAAEGSET HEAD SÕPRA

ANNI LEHAR'IT

mälestavad leinas

MAIMU & EDUARD LIMION

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

KAUAAEGSET RÜHMA JUHTI JA KAASTANTSIJAT

HUGO VALTER'IT

mälestab

T.E.R.R. „KUNGLA"

MEIE VÄGA ARMAST

ANNI LEHAR'IT

mälestavad leinas

AXEL ja OLLY

ARMAST

FELIKS LAANEMETS'A

mälestavad
Venise — En — Quebec'i naabrid:

TIIDRIK HELDE perekonnaga
VOLDEMAR JÜRGENFELDT abikaasaga
KOIT KIRME abikaasaga
EDGAR MOONT
EVALD PUHMAS abikaasaga
LEO PIROSOK abikaasaga
EDGAR REITEL perekonnaga
LEO SEPA abikaasaga

ARMAST SUGULAST JA SÕRPA

INA VARIK'UT

sündinud 9. detsembril 1899
surnud 20. juulil 1981

mälestavad leinas

HILLAR VARRIK perekonnaga
MARET VARRIK

KALLIST SÕPRA, KOLLEEGI JA HEAD EESTLAST

ARVID VILMS'I

mälestab

ALEKSANDER HAAVANIIT

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.,
Toronto, Ont. M4K 1N8
Tel. (416) 466-1951
466-1502

MEIE ARIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS
VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks.
Samuti käsitöö kinkeesemeid —
KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja
PUUNIKERDUSE alal.
Kõneldakse eesti, läti ja inglise keelt.

LAHKUS MEIE ARMAS PEREKONNA SÕBER

JOHAN REBANE

Leinavad kurbuses

LAINE
ANNE ja ENNO
TIIU ja ARNO lastega
TIINA ja PETER

ARMAST

VILISTLAST **KARL HIRV'E**

mälestab leinas

Ü/S „PÕHJALA" KANADA KOONDIS

SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMAST ABIKAASAT, ISA,
VANAISA JA VENDA

FELIKS LEANDER LAANEMETS'A

sündinud 26. aprillil 1920 Prangli saarel
surnud 27. juulil 1981 Montrealis

mälestavad leinas

Jääd meile vaikselt põue —
me südame sügavaim õnn,
ja südame sügavaim valu
see ainult vaid aimatav on . . .

abikaasa ESTER
tütar SIRJE
poeg ALLAN perega
vennad EDMUND ja HELDUR kodumaal
vend ENDEL abikaasaga Rootsis

OOTAMATA SURMA LÄBI LAHKUNUD KALLIS EMA

SINAIDA MAGDALENA MESILANE

neiuna Roosileht
sündinud 22. oktoobril 1899 Undlas
surnud 5. augustil 1981 Torontos

mälestab sügavas leinas

Muld ei armastust
matta suuda . . .

TÜTAR abikaasaga

OOTAMATULT LAHKUNUD KALLIST SUGULAST

ANNI LEHAR'IT

mälestavad kurbuses

ELMAR ja EHA HUBERG
PEET HUBERG perekonnaga
REIN HUBERG perekonnaga

AVALDAME OMA USTAVALE KOGUDUSE ESIMEHELE TEMA ABIKAASA

ERIKA AASMA

sündinud 18. mail 1911
surnud 15. juulil 1981

surma puhul südamest kaastunnet

Mina olen ülestõusmine ja elu,
kes Minu sisse usub,
see peab elama,
ehk ta küll sureb.
Joh. ev. 11:25

ST. CATHARINES'I EV. LUT. PAULUSE KOGUDUS,
ÕPETAJA, JUHATUS JA NÕUKOGU

LAHKUS IGAVESEKS MEIE ARMAS SÕBER

HELENE SIBUL

leinavad

LYDIA SILD
LIISU ja ARNOLD LAAS
HELGI ja ARNOLD AADOSON
ILME ja MAX PENTRE

KALLIST PEREKONNA SÕPRA

HELENE SIBUL'AT

mälestavad kurbuses

META POHLAK
RAGNAR POHLAK perekonnaga

R. S. KANE Ltd.
MATUSEMAJA
4812 Yonge Str.
(Sheppardi lähedal)
Willowdale
221-1159

KIRIKLIKKE TEATED

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS

Stone Church,
45 Davenport Rd.

Pastor Allan Laur
141 Clark Ave. Unit #90
Thornhill, Ontario
L3T 4P4
Tel. 889-8173

Pühapäeval, 16. augustil kell 2 pl. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Herbert Söderholm.

Teisipäeval, 18. augustil kell 7 õ. PALVEÕHTU.

Laupäeval, 22. augustil kell 4 pl. VABAÕHU JUMALATEENISTUS Hõbe talus Royal Beachis. Kõneleb Allan Laur. Lauluettekandeid.

Pühapäeval, 23. augustil kell 2 pl. PIIBLIPÄEVADE AVA-JUMALATEENISTUS. Kõneleb Valdeko Kangro. Kaastegevad piiblipäevade külaliskõnelejad. Duett-laule: Raul Pumber ja Ülo Lindström. Segakoor Charles Kipperi juhatusel.

EELTEADE:

Piiblipäevade raamides peetakse loenguid ja jumalateenistusi järgnevalt:

Esmaspäeval, 24. augustil kell 10—12 el. ja kell 1—3 pl. loengud.

Teisipäeval, 25. augustil kell 10—12 el. ja kell 1—3 pl. loengud. Kell 7.30 õ. jumalateenistus.

Neljapäeval, 27. augustil kell 10—12 el. ja kell 1—3 pl. loengud. Kell 7.30 õ. jumalateenistus.

Reedel, 28. augustil kell 10—12 el. ja kell 1—3 pl. loengud. Kell 7.30 õ. laudkonna vestlus. (Vastatakse kirjalistele küsimustele.)

Laupäeval, 29. augustil kell 10—12 el. ja kell 1—3 pl. loengud. Kell 7 õ. jumalateenistus.

Pühapäeval, 30. augustil kell 2 pl. jumalateenistus.

Piiblipäevade külaliskõnelejad ja loengute pidajad: Harry Leesment Austraaliast, Heino Viikholm Rootsist, Valdeko Kangro, Helmut Rüdmik, Evald Kiil, Henry Smith ja Endel Siitam USA-st ning Märt Vähi, Paul Lepik ja Erich Tõkke Kanadast. Kaastegevad Toronto koguduste pastorid. Jumalateenistustel esinevad koguduse koor, solistid ja lauluansamblid.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS

Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.
Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M6G 3K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

Vana-Andrese koguduse VABAÕHU JUMALATEENISTUS 23. augustil kell 12 päeval kiriku nõukogu liikme Elmar Sääse talus. Kaugus Torontost ca. 40 miili, Ballantraest 8 miili põhja ida suunas. Vaata teejuhist käesolevas lehes.

ÕPETAJA KONETUNNID teisipäeval ja neljapäeval kl. 6—8 õ. kiriku kõrvalmajas.

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS

Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto
Tel.: 698-7977 või 766-7853
Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.
Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough

VABAÕHU JUMALATEENISTUS Simcoe järve ääres hr. Jaan Randsalu juures on pühapäeval, 23. augustil kell 12 päeval. Orelil G. Iltal. Järgneb koosviibimine kohvilaua ja einetamisega.

Septembris jatkuvad jumalateenistused esimesel, kolmandal ja viiendal pühapäeval kell 1.30.

ÕPETAJA KONETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1002
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

Kõikideks kindlustusteks
H. LATER & CO. LTD
„Insurance"
1482 Bathurst St.,
Toronto M5P 3H1
Tel.: 653-7815 ja 653-7816

Euroopa kogemustega
räätsep õmbleb
meestele ja naistele
ÜLIKONNAD — KOSTÜÜMID
— MANTLID
kvaliteet materjalid
OLD MILL TAILORS
7 Riverview Gardens (Bloor-Jane Subway Stn.) Toronto, Ont. M6S 4E4
Tel. 416/769-9535
Rudi H. Schneider

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepaäri
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251
PRILLID
parimas kvaliteedis nagu
Christian Dior, Rodenstock,
Zeiss jne.
Soft contact-lenses.
KELLAD
Omega, Tissot, Bulova,
Accutron

ELEKTRIK

Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
HALLING
Tel. 762-9190 • Lic. E1044

H K INSURANCE AGENCY LTD
23 Westmore Drive
Suite 200
Rexdale, Ontario M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad:
M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Hellstada tel. 489-8811 • 489-8002

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid
958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA
KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
PLASTIK-
PÕRANDARIIDEID,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO	
POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES:	**376 College St.**
	767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäri	**484 Queen St. W.**
Balint Book Store	**246 Spadina Ave.**
„Meie Elu" talitused	**958 Broadview Ave.**
Broadview Delicatessen	**141 Danforth Ave.**
Finn Home Bakery	**281 Danforth Ave.**
THUNDER BAY	
Finnish Book Store	**168 S. Algoma St.**
SUDBURY	
Wolfe's Bookstore	**193—135 Durham St. E.**

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. —
„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $30.00, 6 k. $16.00, 3 k. $11.00; USA-sse — 1 a. $32.00, 6 k. $17.00, 3 k. $11.50; Ülemeremaadesse — 1 a. $36.00, 6 k. $18.50, 3 k. $12.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Kiri- ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $16.50, 6 k. $8.25. Lennupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $32.75, 6 k. $16.40.

958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada
„MEIE ELU" TALITUS

Tellimiskupong:

Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga„ panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

LINDA KULL 90

Vändra metsas Pärnumaal möödusid meie armsa juubilari kõige ilusamad eluaastad, mis olid tal külluseni tegevusrohked. Seal oli ta täis elurõõmu ja nakatavat töötahet. Oma energilise seltskondlikust tööst osavõtuga ja hea organiseerimise võimega pälvis ta paljude imetlust. Terve rida oli neid näidendeid, mis nendel aastatel Vändras tema juhtimisel laval elama hakkasid. Isegi laulukoori õpetamise ja juhtimisega tuli ta toime.

90 aastat on pikk aeg isegi rahvaste elus, rääkimata ühe inimese elust. Linda Kull sündis 9. augustil 1891 a. Viljandis kõrtsimehe tütrena, Ta oli 5-aastane, kui isa ostis talu ja siis tuli väikesel Lindal hoolega karjas käia ja põldudelt kive korjata.

Võib öelda, et Linda Kull oli üks naisharitlaste teerajajatest. Sel ajal peeti ju tütarlaste koolitamist peaaegu patuks. On lausa ime, et ta sai Viljandis keskkooli hariduse. Selle eest on ta lõpmata tänulik just oma emale.

Ja nii tuli päev, mil 19-aastane Linda sai esimeseks naiskooliõpetajaks Viljandimaal. Juba järgmisel aastal tuli tal täita ka koolijuhataja kohustusi. See oli I maailmasõja ajal. Vahepeal töötas meie juubilar ka arveametnikuna Tallinnas, olles sama-aegselt õhtuti kiirkirjutajaks Asutavas Kogus.

1920 a. asus L.K. jälle koolipõllule tugevaid vagusid kündma, nüüd juba Vändra vallas. Ta töötas seal mitmes koolis koolijuhatajana-õpetajana. Üks tema koolidest oli Kadaka, Ernst Peterson-Särgava sünnikoht. Ka selle kooli 100-aasta juubelipidustuste ettevalmistamine oli juubilari õlgadel ja õnnestunud pidustused ise suureks elamuseks.

Nende Vändra maakoolide õpetajana avanes Linda Kull'il suur tegevusväli ka väljaspool kooli nii noorte kui vanade seltskondliku elu juhina. Ta oli „maa sool" kõige hinge ja südamega. Paljudes seltsides aitas ta oma osavõtuga panna õitsema Vändra kultuurielu. Samal ajal oli ta üle kümne aasta edukalt Vändra Naiskodukaitse esinaiseks, pärast Helene Johani sellest kohast lahkumist. Kuidas küll ühest inimesest jatkus nii paljudesse kohtadesse! Igatahes oli neil päevadel üsna tuttavaks saanud vaatepilt Vändras, et poisipeasoenguga nais-koolmeister sõitis kiiresti-kiiresti jalgrattaga, lapsekorv tütar Heldiga tagumisel rattal.

Ka siin mandril on neid, kes oma esimesed õppetunnid temalt said ja tema kindlakäeline korranõudmine koolis on paljudele hiljem elus kasuks tulnud.

Oma elu eha-päevi veedab Linda Kull nüüd tütre juures Torontos. Ta loodab elama asuda „Ehataresse", et seal hulga eestlaste seltsis taas intensiivselt osa võtta meie kultuuri-elust. Nagu ta ise ütleb, et vanad juured ei juurdu enam võõrasse mulda. Tema igatseb eesti seltskonda. Päris imestama paneb, et meie kallis Kulli mammi käib ikka veel nii paljudel eestlaste üritustel. Ei ole siin vist toimunud ühtki eestikeelset teatri-etendust, ilma et tema istuks kuski esiridades. Tihti on ta meie kontserte kuulamas ja meie suvistest pidustustest osavõtjate hulgas. Ta pole mitte vaid passiivne kuulaja-vaataja. Tema võtab kõike vastu avatud südamega, elab kaasa. Nii liigutav on ka see viis, kuidas ta isamaalikke või koju-igatsevaid luuleridu lugedes nagu süttib ja sisemiselt leegitsema lööb. Kohe tunned, et nii palju on veel säilinud neist kaunitest Vändra-päevadest, kuigi aastad on vahepeal palju muutnud.

Vändralased siin ja kaugemalt õnnitlevad Sind juubeli puhul, soovivad Sulle tervist ja päikesepaistelisi päevi ning paluvad Taevaisa armu ja heldust. Sa oled ju teatud määral emaks meile kõigile ja me armastame Sind!

J.J.

Esmakordselt Killamängudel esinenud rahvapillide orkester. Foto — O. Haamer

Killamängud . . .

(Algus esiküljel)

võimlejad nööride, sallide ja vimplitega. Rahvast liikus igal pool, eriti suur oli kogunemine Saaremaal ja Mulgimaal. Filmimehed raskete kaameratega ja noored pered lastevankritega pidid ronima mägesid ja kõndima palju, et kõike jäädvustada, näha ja nautida.

VIHM

Ja siis tuli vihm, mis kestis õhtuse kava alguseni. Tegelikud killamängud, mis olid seekord väga hästi ettevalmistatud, jäid pidamata. Pidulised kogunesid Killamajja kust sai Kreeka stiilis einet ja kangemat baarist kõrvale. Kultuurihimulistele oli üles seatud Eesti Etnograafia Ring Kanadas poolt rikkalik käsitööde näitus ja Jõekääru suvekodu laualt võis leida laste kunstitöid sõna tõsises mõttes. Eriti haruldased olid savist voolitud esemed, mida pr. Holmbergi õpetusel oli valmis meisterdatud. Samas oli ka postkontor, kust võis saada mitmesuguseid üritustega seoses olevaid ümbrikke.

Meeleolu tõstmiseks mängis võrukeste piibarikoor lõbusaid palasid ja kitsas seltskond sai näha ja kuulda võrumaalaste poolt esitatud sõna- ja muusikalist põimikut, mida kaugemalseisjad kahjuks inimeste jutuvadina käras ei kuulnud. Virgad Võru daamid käisid ringi, pakkudes võru sõira, mida nii mõnigi esmakordselt maitses ja vastavalt reageeris.

ÕHTUNE KAVA

Et mitte pidulisi õhtusest kavast ilma jätta, otsustati korraldada etendus sees. Pingid olid ritta seatud ja lava nööriga eraldatud, kui järsku lakkas vihmasadu ja taevas andis rohkem valgust ning etendus võis alata vabas õhus. Õhtuse etenduse algus kuulutati Harri Mürgi poolt tugeva karjasarve häälega ja kõikide rõõmuks marssis 300 pealine esinejate pere rohelisele aasale, kuhu oli paigutatud puid ja põõsaid ja mille tagapõhjaks oli killamaja veranda eesti lippude ja maakondade vappidega. Rahvas tõusis ning laulis kaasa A. Kelderi poolt juhatatud piibarikoorile „Kas tunned maad".

Õhtuse kava nimeks oli „Võiks käia läbi Eestimaa", mis kujunes kohati kaardikepiga „käimiseks" maakaardil, kus teedevõrku pole vaja kasutada, et sihtkohta jõuda. Maakondade kavalise siduja osa etendasid meie noored näitlejad Kristina Valter, Alan Teder, Tiina Norheim, Anne-Liis Tüll ja Harri Mürk. Kristina Valter oma haruldaselt hea näiteanniga etendas noore tütarlapse Lembi osa, kes ei teadnud midagi Eestist ja kellele teised osalised (Jaan, Aare, Sirje ja Aldo) seletusi andsid. Kogu siduv osa oli väga osavalt ülesehitatud ja ettevalmistatud, mis varjutas isegi nõrgalt esitatud maakondi ja jättis tervele etendusele professionaalse ilme.

Läbi Eestimaa „käimine" algas Virumaalt Vana Kaleviga sobiva müüdiga Endel Rubergi poolt. Sellele järgnes 6 paariga „Viru polka", mida saatis virulaste koor (E. Libe, A. Tamm, J. Vaikla, E. Verder, S. Verder) ja rahvapillide orkester. Edasi läks „käimine" „järvede maale", kus oli Sirje arvates „varaste mägi". „Järvede maalt" kõnniti Pärnumaale, kus nägime võsast naasmas kahte karu ja pärnakate koori ning rahvapilli orkestri saatel esitati „Vändra polka" 8 paarilt. Pärnakate kooris olid A. Haljaste, A. Kontus, H. Kontus, A. Koppel, H. Leemet, M. Leemet, V. Musta, E. Pürje ja A. Reiman.

Pärnumaalt matkati Läänemaale, kus Aldo esitas „Salajõe pajatuse". Läänemaalt läks „käimine" Hiiumaale, mis on õieti Läänemaa osa, kus esitati 5 paariga ühtlastes rahvarõivastes „Hiiu valssi". Hiiumaalt Saaremaale ja seal kõlas nägus „sõsarsaarte laul" Lindau õdedelt ühtlaselt nägusais Kihelkonna rahvarõivais, mida kaunistasid noorte neiude liikumine saarte rahva rikkalikes rahvarõivais.

Saaremaalt „kõnniti" Valgamaale, kus kolmik — A. Tamm, J. Vaikla ja E. Verder koos Toronto Eesti Meeskooriga esitasid liivi rahvalaulu „Puhu tuul" läti ja eesti keeles. Valgamaalt Võrumaale, kus esitati võrukeelne „jutlen ja jorun" Salme Vesi ja Leo Puuritsa poolt. Sealt edasi Setumaale, kus keel veelgi „imelikum". Setu rahvarõivais esitas „Jaaniku" (I. Maimets, K. Maimets ja T. Norheim) regilaulu „Kalajärv", millest kujunes õhtu kõige sobivam ja parem etendus.

Võrumaalt „kõnniti" Tartumaale, kus kavaosalised ei olnud kohale ilmunud ja ettenähtud eksamite ettevalmistusest väsinud tudengid uinudes nägid unes Emajõe haldjaid (Kai Käärid'i tantsutrupilt). Ilmusid lavale kaks väga head näitlejat, ühel peas must rebase tekkel, teisel käes vodkapudel. (Tartumaa oleks siiski rohkemat väärinud.)

Meie ülikoolilinnast „kõnniti" Viljandisse, kus „tõeline" viisk, põis ja õlekõrs, astusid üle Emajõe meeskoori saatel. Jõukalt ja laulurohkelt Mulgimaalt nõudis Sirje lisapala — „On maid maailman tuhandeid" E. Tobreluts'u juhatusel.

Ja lõpuks jõuti Viljandimaalt pealinna Tallinna, kus „Tallinn Festivali" korraldajad külalisetendusena esitasid „Tuljaku" 21 paariga „Kungla" rahvatantsijate poolt rahvapillimeeste orkestri saatel. Lava tagajoonele joondusid Jõekääru kasvandikud, käes miniatüür eesti lipud ja sini-must-valged õhupallid valmis õhkumiseks. Veel esitas „Ritmika" lintmuusika saatel valgete vimplitega rütmilise võimlemise demonstratsiooni, millele järgnes Jõekääru laste deklamatsioon maakondade kaupa, mille teemaks oli kodumaa vabastamise käsk igale maakonnale. Ja õhku läksid õhupallid, mida tuul kodumaa suunda kandis. Õhtune etendus lõppes lauluga „Hoia Jumal Eestit".

Tänuks tublidele programmi läbiviijatele Anne-Liis Tüllile ja Harri Mürkile ning Killamängude esimehele Johannes Vihmale korraldati neile mitmekordne õhkuviskamine.

Järgnes tants „Kaja" orkestri saatel.

☆

Nagu eelmistelgi Killamängudel jättis külaliste vastuvõtt soovida. Samuti oleks meeleldi tahtnud näha eestlaste poolt korraldatud einelauda. Õhtune kava kujunes tõepoolest kildudest kodumaa traditsioonidest ja kultuurist, nagu meie aupeakonsul oma avakõnes tabavalt väljendas. Ja neid kilde on meil palju ja ilusaid. Seekord oli mitu nägusat pärlit.

Tõdesime, et meie noorte seas on väga andekaid ja aktiivseid inimesi. Anda neile vabadust ja võimalust, võime võibolla väga suure üllatuse osaliseks saada. Kui tahame noortelele edasi anda meie omapära ja kultuuri, siis me ei tohi seda teha Siiami kuninga eeskujul, kus oma riigi kõrvale oli muu maailm näidatud miniatüüris. Meie maakondadest on siiski Harjumaal ja Tartumaal palju tugevam osa täita olnud, kui mõnel teisel maakonnal.

Tõik on see, et meie rahvas soovib ja vajab sellist suvist suurüritust vabas looduses.

V.J.

Eesti arst valvekorras

15. ja 16. augustil
dr. M. Leesment 481-6834

22. ja 23. augustil
dr. H. Tari 922-3824

29. ja 30. augustil
dr. J. Marley 921-7777

Konsul Evald Uustalu haige

NEW YORK (M.E.) — Eesti Vabariigi uus konsul Evald Uustalu haigestus augusti algul. Haiglas konstateeriti kollatõbe ja konsul läks tagasi Rootsi, kus tal endise töökoha tõttu on haiguskindlustuse soodustused.

„VENELASED VÄLJA OKUPEERITUD MAADEST!"

Selle loosungi all korraldatakse N. Liidu vastane demonstratsioon 21. aug. kell 8.00 õhtul Toronto Raekoja väljakul, protestiks Tshehhoslovakkia okupeerimise vastu N. Liidu vägede poolt 1967. a. Korraldajaks on tshehhi rahvuslikud organisatsioonid Torontos. Esinevad kõnelejad raudeesriide tagustest maadest, orkestrid ja laulusolistid.

Oma kava tutvustamiseks tshehhid kutsusid kokku ikestatud rahvusgruppide esindajad 28. juulil ajaleht „Nase Hlosy" toimetusse, 2098 Dundas St. West. Seal asuti seisukohale, et nüüd on kujunemas sobiv aeg ulatuslike vene okupatsioonivastaste demonstratsioonide korraldamiseks ja kindla ikestatud rahvaste ühisrinde moodustamiseks, et lõpetada N. Liidu okupatsioon Kesk- ja Ida-Euroopas.

Toronto Eesti Võitlejate Ühingu esimees Hans Kivi luges soovitavaks, et eestlased 21. augusti õhtul võtaks hulgaliselt osa N. Liidu vastasest demonstratsioonist ja aitaks täita Toronto Raekoja väljaku N. Liidu okupatsiooni vastu protesteeriva rahvaga. Seejuures ta avaldas lootust, et sellest demonstratsioonist ei võtaks osa ainult vanad võitlejad, vaid ka eesti noorte organisatsioonid, nagu on kujunenud traditsioonilseks tavaks teiste rahvusgruppide noorte, eriti ukraina noorte osavõtt sellistest demonstratsioonidest.

N.

Kohus võttis Karl Linnaselt USA kodakondsuse

NEW YORK (M.E.) — Karl Linnaselt võeti kohtunik J. Mishleri otsusega USA kodakondsus, mille ta oli saanud 1960. a. Otsuse põhjuseks oli, et ta olevat varjanud oma tegevust Teise maailmasõja ajal Eestis kui koonduslaagri ametnik ja osavõtja kommunistide ja juutide hukkamistest, mille kohta kohus oli saanud andmeid Nõukogude võimudelt.

Üks tunnistaja oli ka Rootsist, kes ajas kohtule udujuttu, nagu oleks Tartu koonduslaagris juute kinni hoitud okastraadist puurides. Kohtuotsusele kaevatakse edasi.

Praegu on USA-s käimas taolised protsessid ka mitme lätlase ja leedulase vastu. Kodakondsuse võtmisele järgneb deporteerimine riiki mille isik ise valib.

HANS LUPP'I VÄÄRISTATI

Hans Lupp'i 60 a. sünnipäeva puhul 25. juulil EKN esimees Laas Leivat andis talle üle Kanada Eestlaste Teenetemärgi eestlusele ja Eesti vabadusvõitlusele osutatud teenete eest. Vastava vääristusotsuse tegi teenetemärgi statuudis ettenähtud komisjon üksmeelselt.

Hans Lupp on valitud EKN igasse koosseisu alates 1954. Ta on olnud esimeheks ja abiesimeheks ning aktsiooni-komisjoni esimeheks. 1956 valiti ta Toronto eesti koolide komitee esimeheks, olles korduvalt tagasivalitud kuni siiani. 1974. a. alates on ta Eesti Sihtkapital Kanadas esimees. Ta on veel mitmes teises org. juhtivalt tegev.

KUHU MINNA?

☆ Pühap., 23.—31. augustini „Looming '81" Jõekäärul.

Nihitsa veste

EI LÄHEKS KA TAPPES

Olgugi, et mu tengelpungas valitseb enamalt jaolt tühjus, on seesinatses näruses maailmas lõbustusi, mida ei teeks kaasa ka siis kui nende eest peale makstakse. Paljud annavad taoliste lõbustuste eest palju raha välja. Võtame näiteks lihtlabase jalgpallivõistluse. Siinmaal annavad sajadtuhanded igal nädalavahetusel koos kohalesõidu ja vägijookidega välja mitme päeva palga, et jälgida kodusõda tribüünil või platsil. Hiljem tuleb nii mõnigi mees koju sinise silma, jämeda nina ja lõhki rebitud ihukatetega. Aga ta läheb järgmisel pühapäeval jälle. Mõnikord juhtub inimesel ka õnne olema, et silmnägu ja hallid vatid jäävad pärast seda lahingut teryeks. Selle koha pealt ütleksin ausast südamest: kui keegi pakuks mulle paartuhat marka ja kutsuks jalgpallivõistlusele, siis ütleksin, et mine üksi.

Miljonid veedavad oma puhkuse Itaalias, kus päike kõrvetab ning on võimalus loputada kere Vahemere küsitava puhtusega voogudes. Paljud uimastatakse juba sinnasõidul bandiitide poolt magamisvagunis. Sokutatakse läbi lukuaugu kloroform kupeesse ja kui publikum sees sügavalt põõnab, tehakse puhas töö. Nii puhas, et suvitaja saab tagasisõiduks konsulaadist vatid selga. Teistel tõstetakse rahvamurrus tengelpung, kohver ja sageli isegi auto. Naiste käekotid rabatakse mopeedisõitjate poolt. Olevat tulnud isegi juhtumeid ette, et käekotti kramplikult kinnihoidev daam lohistatakse nagu nuustik mootorijõul piki tänavat, kuni ta käekoti rööylitele vabaks annab. Ka on Itaalias võimalus kergesti 9 grammi (nii Solzhenitsõn) saada, kui komud ja uusnatsid oma tuletorusid proovivad. Ja streigid! Kõik enamasti sel ajal, mil maa kubiseb turistidest. Vaheldumisi teevad streiki kõik kutseliigid, taskuvargad ja muud libedad linnasellid välja arvatud. Streigid käivad turisti turjal. Jah — lugu on nii, et kui võidaksin loteriil kolm nädalat puhkust Itaalias, siis veedaksin selle kodus.

On olemas kalleid kaasmaalasi, kes kolmkümmend seitse aastat tagasi kablutasid tulistvalu kodumaalt, nii et mõnel olevat isegi teatud rada järel olnud. Ja nüüd kulutatakse nõukogude konsulaatide uksehingi ja täidetakse venekeelseid ankeetlehti, et pääseda kodumaad külastama. Ehkki seal pole olukord põrmugi targem kui 1944. a. sügisel. Ma ei ole kellegi kojuigatsuse mõõtja ega otsustaja. Pealegi võib vaba mees või naine reisida sinna kuhu ta tahab. Ainult ise ei läheks sinna ka tappes mitte.

Paljud inimesed on vallutatud jahikirest. Longivad päevad läbi, togi seljas, piki metsi ja kõmmutavad iga olevuse pihta, keda arvatakse jahilooma olevat. Need inimesed on jäänud mulle mõistmatuks aktiks. Vanasti küttis inimene nälja ajel. Ja nüüd harrastavad seda ajaviidet just need, kes nälga ei tunne. On need ärganud ürginstinktid või tapahimu?

Ise ei läheks ka siis jahile kui selle eest peaks pakutama kuldraha. Siinmaa jänesed ja hirved pole mulle midagi kurja teinud ega isegi paha sõna öelnud. Miks peaksin nad surma mõistma ja ise veel otsuse täide viima? Pealegi annavad need loomad igale inimesele aupaklikult teed. Ja haavlilaengust vigastatud loom ei oska ise arsti juurde minna. Jahilõbu on maitseasi, mille üle ei saa vaielda. Vaieldav on ainult asjaolu, et tänu küttidele on kadunud maamunalt terved loomaliigid. Ja inimene pole võimeline valmistama isegi lihtsat vetikat, mis paljuneb pooldumise teel. Jahiloomast rääkimata.

See loetelu pole täielik.

Kalevlased võidukad Lakewoodis

NEW YORK (M.E.) — USA idaranniku 27. Eesti Mängud peeti tänavu Lakewoodis umbes tuhande osavõtjaga, nende hulgas kohapealsed poliitikategelased, eesotsas kuberneri kandidaadi Tom Kanega. Torontost esines viieliikmeline noorteansambel.

Võrkpallivõistlustest võttis osa 14 meeskonda. Toronto „Kalev" tuli taas meistriks, samuti tuli Toronto naiskond esikohale. Parimaks naissportlaseks oli Kristi Adams N. Jerseyst ja parimaks meessportlaseks Arvo Lääne Lääne-Saksamaalt.

Ajalehed tõid kirjeldusi ja torontolase Karl Pahapilliga oli avaldatud jutuajamine.

Kunstnik J. Saarniit sai esimese auhinna

Läänerannniku Eesti Päevade raames toimunud kunstinäitusel anti esimene auhind Joann Saarniit'ile õlimaali eest „Rocky lähistel". Auhind oli rahaline ja selle määrajaks olid Seattle ülikooli õppejõud. Omandati ka 3 sumeri ainetel tööd.

Ilmunud

heliplaat

„ESTO 80, Põhja-Ameerika noored taidurid"

(2 heliplaati pakendis)

Hind $18.00 pluss Ont. müügimaks 7%. Postiga tellides saatekulu $1.20.

Müügil

„MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6

Esto Mutual Fund Ltd.

5. aug. aktsia hind $13.73

145 King Street West, Suite 1900, Toronto M5H 3M1 — tel. 364-1131
Õhtul tel. 925-6812

VAJATAKSE

LAPSEHOIDJAT

1-aastasele lapsele 3—5 hommikut nädalas meie kodus (Bayview — Steeles). — Tel. 889-3478

NALJAD

Parteifunktsionäär Danzigis küsib katoliku preestrilt:

„Millest see tuleb, et helistate ainult kirikukella ja rahvas tuleb massiliselt kokku. Meie teeme kogu aja kõva propagandat, aga väga vähe on neid, kes endid liigutavad. On see usust tingitud? Olge avameelne."

„Seekord ma tahan avameelne olla. Teie lubate töötavale rahvale paradiisi juba maa peal. See samm on liiga julge. Meie aga lubame paradiisi pärast surma. See on meie poolt üks kaval trikk."

☆

Teade saksa ajalehes „Frankfurter Allgemeine Zeitung":

„Looduslikult ei paku läbisõit St. Gotthardi tunnelist mingeid kõrgpunkte."

☆

„Klassideta ühiskonnas" on tegelikult neli klassi: sotsialismi ülesehitajad töölised teenivad 200 rubla kuus, militsionäärid ja ohvitserid, kes sotsialismi kaitsevad, saavad kuus 400 rubla. Sotsialismi õuelaulikud — kunstnikud ja parteitegelased — teenivad 800 rubla kuus. Üle tuhande rubla kuus saavad need, kes ei tee midagi muud kui naudivad sotsialismi.

Vabaõhu jumalateenistus Simcoe kaldal

Pühapäeval, 23. augustil algusega kl. 12 peetakse Toronto Kolmainu koguduse jumalateenistus Jaan Randsalu kodu juures Simcoe järve kaldal. Teenistuse peab õp. O. Gnadenteich, kuna orelil saadab koraale Georg Iltal.

Jumalateenistuse asukoht sel aastal on peaaegu samas kus eelmisel aastal — ainult paar suvilat vahet Aleksander Randsalu kodust, kus ka sel aastal on võimalik autosid parkida. Torontost sõites 400-ga ja jätkates 11-ga sõita kuni Oro 9-nda teeni, kus pöörata paremale järve suunas. Enne järve juurde jõudmist teetähis juhatab vasakule, kus ongi jumalateenistuse asukoht.

Jumalateenistuse järele koguduse naispere serveerib kohvi ja einet.